

РІК XLVII, Ч. 8

ВЕРЕСЕНЬ — 1990 — SEPTEMBER

№ 8. VOL. XLVII

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK XLVII, Ч. 8 ВЕРЕСЕНЬ — 1990 — SEPTEMBER No. 8. VOL. XLVII

ЗМІСТ

16 Липня. Р.Х.	1
Зореслав. Співцям	2
Л. Колодчин. Квіти від СУА — на Хрещатику	3
О. Ісаєвич. Привітання XXII Конвенції Союзу Українок Америки ..	4
Б. Кравців. З урочищ і гаїв	5
Слово голови СУА на бенкеті XXII Конвенції	6
Панелі XXII Конвенції СУА	8
Грамота з нагоди 65-ліття СУА	9
Н. Ліндфорс-Михалевич. Софія Русова	10
А. Гумецька. Проблеми розвитку мови в українських дітей	11
М. Шаблатович. Школа в Україні	14
Н. Гнатюк. Все в житті починається	17
Д. Кулиняк. "І серце болить, і розказувати треба"	18
Р. Хомяк. Галина Петраускас на міжнародному форумі	20
Our Life	
Editorial	21
L. Wolynetz. Ukrainian Folk Art — its place in the education of our children	22
K. Slipchenko. The Ukrainian Lviv Youth Theater	26
XXII Конкурс СФУЖО ім. Марусі Бек	27
Український Музей. С. Гнатенко	28
Харчування. Х. Навроцька	29
Дописи Відділів	30
Вісті з Централі	31
Пожертви, замість квітів, фонди	32, 33, 36
Нашим дітям	34
Посмертні згадки	36

Редактор — Ірена Чабан

Редактор "Our Life" — Марта Бачинська

Адміністраторка "Нашого Життя" — Наталія Дума

ГОЛОВНА УПРАВА СУА
РЕДАКЦІЯ/АДМІНІСТРАЦІЯ
108 Second Avenue
New York, N.Y. 10003
(212) 533-4646 Ред.: (212) 674-5508

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 Second Avenue
New York, N.Y. 10003
(212) 228-0110

*На обкладинці: У Києві свято. Кияни і гості столиці несуть на посвячення до собору св. Софії український національний прапор.
Our cover: A celebration in Kiev. City residents and guests carry the Ukrainian flag to St. Sophia to be blessed.*

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices. Copyright 1990 Ukrainian National Women's League of America, Reserved — Published in U.S.A.

ГОЛОВНА УПРАВА СУА

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ

Лідія Бурачинська
Іванна Рожанковська

ЕКЗЕКУТИВА

Марія Савчак — голова
Іванна Ратич — 1-ша заступниця голови
Ольга Гнатейко — 2-га заступниця голови для справ організаційних

Лідія Гладка — 3-тя заступниця голови для справ культури

Марта Хомяк — 4-та заступниця голови для справ зв'язків

Ірина Чайківська — протоколярна секретарка
Марія Томоруг — кореспонденційна секретарка
Розалія Полчій — англійська секретарка
Рома Шуган — скарбничка
Марта Данилюк — фінансова секретарка
Ірина Куровицька — вільний член
Лідія Білоус — вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Ірина Руснак — музейно-мистецька
Ольга Тритяк — виховна
Ліда Черник — суспільної опіки
Анна Кравчук — стилістичної
Христя Навроцька — пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ірина Лончина — Дітройт
Оксана Фаріон — Філадельфія
Леся Гой — Нью-Йорк
Марія Крамарчук — Північний Нью-Йорк
Татяна Рішко — Нью-Джерсі
Ірина Свистун — Огайо
Анастасія Хариш — Чикаго
Валентина Худовська — Нова Англія
Теодозія Кушнір — Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Евгенія Новаківська — голова
Лідія Дяченко — член
Таїса Турянська — член
Надя Бігун — заступниця
Лідія Фіцалович — заступниця

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London W 2

АВСТРАЛІЯ:

Postup Ukrainian Cooperative
Trading Society Limited
928 Mount Alexander Rd.
Essendon, 3040,
Australia

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly — except Aug. by UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC. 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003.

Postmaster: send address changes to OUR LIFE, 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003

*Дзвіниця собору св. Софії в Києві.
Bell tower of St. Sophia Cathedral in Kiev.
Фото І. Рожанковська
Photo: I. Rozankowska*

Знову липень. Учням шкіл українознавства, громадським виголошувачам рефератів на академіях, інтелігентам на товариських зустрічах і частим клієнтам національних бар приходиться запам'ятати ще одну історичну дату — цим разом липневу. Не січневу, не червневу і не листопадову, а липневу, так як: 1 липня — день, коли парламент у Лондоні ухвалив закон про створення Канади; 4 липня конгрес колоністів у Філадельфії прийняв текст декларації Томаса Джефферсона про незалежність 13 колоній; 14 липня, коли населення Парижу взяло штурмом Бастилію і розпочало кінець абсолютизму у Франції.

Шістнадцятого липня Р.Б. 1990 майже демократичний парламент України із старомодною ще назвою Верховна Рада УРСР, переважною більшістю голосів (356 проти 4) проголосив Декларацію про державний суверенітет України і відразу ухвалив, що дата 16 липня ввійде в категорію 1, 4 і 14 липня — буде національним святом.

16 ЛИПНЯ

Публіцисти, а за ними історики, політологи, філософи і соціологи ще спишуть стоси паперу на тему Деклярації 16 липня; в залах народних домів, біля басейнів відпочинкових осель і в національних барах ще тисячі дискусій прогмоняють у жанрі "А що то, власне, нам дає?" і "Но то як, є Україна самостійна і соборна, чи не?"

Тут варто взяти до уваги певні фактори. Деклярація 16 липня була писана не серед ночі, коли вже було чути вибухи стрілів наступаючих військ, і не конспіративно, довіреними особами і прийнята апльодисментами нашвидку зібраних людей. Проект Деклярації 16 липня виготовила парламентарна Комісія з питань державного суверенітету, міжреспубліканських і міжнаціональних відносин після довгих обговорювань, висловів сумнівів і пересторог, передумувань наслідків. Її остаточний варіант, до речі, досить близький до проекту, пройшов після ще інших дискусій і задоволень цих і тих, кажучи американською політичною термінологією, "спеціальних інтересів". Подібно було і з проектом декларації Джефферсона 1776 року; подібно є і нині, коли американський Конгрес обговорює законодавство з питань пільг і гарантій для фермерів або текстильних виробництв. Врешті, після усіх цих парламентарних і кулюарних торгів 16 липня 1990 року прийшов результат: 356 — за, 4 — проти.

У теперішній Верховній Раді УРСР демократів є приблизно четверта частина. Це значить, що за Деклярацію про ще недавно табу-фразу "державний суверенітет" голосували комуністи, ще комуністи, псевдомарксисты, недавні комуністи, партократи, бюрократи, застійники і демократи цього найбільш репрезентативного, діючого парламенту в новітній історії України.

Прочитавши уважно цей документ, відразу можна бачити, що його уклали люди з сучасним досвідом, які аналізували ефективність подібних документів в інших частинах світу, а не мрійники якогось світового братства, які з засльозеними очима дивилися на горизонт і вірили в "краще майбутнє". У Деклярації 16 липня є стаття про "частку України у загальносоюзному багатстві, зокрема в загальносоюзних алмазному та валютному фондах і золотому запасі, яка створена завдяки зусиллям народу Рес-

СПІВЦЯМ

Ні, не співайте вже пісень,
Отих пісень журби й недолі,
Що гасять в душах сонце й день
І забивають душі кволі.

Не сійте безнадійний сум,
Не зрошуйте полин зневіри
Співанням невільницьких дум
На струнах божеської ліри.

Не лийте ріками ви сліз,
Не тратьте час на сумування,
А запаліть огнем девіз:
До праці, друзі, до змагання!

Ударте громом у серця,
Зірвіть усіх зі сну безділля
І куйте за борцем борця,
Готового на всі зусилля.

Нового духа в них вложіть,
Нові серця покладьте в груди,
Новим життям їх запаліть,
Створіте тих, що звуться люди.

І покажіть їм ясний шлях,
Дорогу правди і завзяття.
І станьте ви самі, як жах,
Тверді, без страху, як прокляття.

Зореслав

"З ранніх весен", 1963, Н.Й.

публіки" (буде про що поговорити за круглим столом, коли прийдеться оцінювати каторжну роботу українців у всесоюзних копальнях Росії!), але це показує, як серйозно, холодно, скажемо навіть, сухо (отже без мрій та ілюзій) ставились до свого завдання автори проєкту Деклярації.

Менш політично досвідчені попередники нинішніх парламентаріїв України вважали, що коли вони "тую червону калину" піднесуть, то відразу "нашу славу Україну" розвеселять. Нині ми знаємо, що це не так просто, що для розвеселення України чи Кореї, чи Тоґо, чи Китаю, чи Бразилії треба подумати про валютний фонд, а також про континентальний шельф і виключну (морську) економічну зону, що автори Деклярації і зробили.

Отже, що, власне, ця Деклярація з 16 липня нам дає?

Призадумаймося над відповіддю, яку дала жінка, активіст Руху, Світлана Бадзьо:

"Само собою, ми свідомі того, що справжня свобода ще далеко, — заявила вона американському кореспондентові Дейвидові Джоунсові, — але це перший і дуже важливий крок".

Два роки тому Світлана Бадзьо ділила долю зі своїм чоловіком Юрієм на засланні, у найхолоднішому закутку Радянської імперії. Нині вона розмовляє з закордонним кореспондентом на площі перед парламентом, серед членів якого є вчорашні каторжники.

"Ми вважаємо, — сказала вона, — Деклярацію за найсильнішу, що її міг цей парламент схвалити,

беручи до уваги його склад" (обидві цитати взяті з газети у "Вашінгтон Таймс" з 23 і 24 липня ц.р.).

Треба не забувати, що події 1 липня 1867 р., 4 липня 1776 р. і 14 липня 1789 р. також були першими, важливими кроками. В кожному з цих випадків мету досягнуто через кілька років.

Тим часом, важливість події 16 липня в Києві підкреслює хоч би той факт, що про неї писали і то переважно на перших сторінках такі газети як "Нью-Йорк Таймс", "Вашінгтон Поуст", "Вашінгтон Таймс", "Балтімор Сан", Чікаго Трибюн", "Лос Анджелес Таймс" і "Волл Стріт Джорнал" у своїх випусках з 17 липня.

Коли йому було двадцять з чимось років, голова Руху Іван Драч писав у вірші:

Земний уклін вам, хто відстояв
Свій вік, свій дім, свій чесний хліб...
Не онімечили святої,
Не спольщили, хоча й могли б.
Ми ладні руки цілувати
Тому, хто у страшній порі
Зберіг для нас дзвінкi Карпати
І мову голубу зберіг.

16 липня — наше свято, і ми повинні подякувати за нього — земний уклін віддати — усім тим, які витримали випробування у страшній порі, серед них — нашим посестрам, таким як Світлана Бадзьо, Лариса Скорик, Ірина Калинець. І не тільки їм.

Вони зберегли нам Україну і нині відсоветчують і відрусифікують, і нормалізують її.

Р.Х.

КВІТИ ВІД СУА — НА ХРЕЩАТИКУ

ПОСВЯЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАПОРА В КИЄВІ

24 липня 1990 року. Ми стоїмо перед собором св. Софії у столиці України Києві. Наближається четверта година по полудні. Надворі чудова соняшна погода. Площу св. Софії постійно заповнюють люди, переважно молодого і середнього віку, серед яких є чимало юнаків і дітей. Зібралось коло 15 тисяч Божого люду. Скрізь повівають десятки синьожовтих прапорів. Всі очікують початку великої історичної події, що стала можливою після 72 років терору — посвячення українського національного прапора.

І ось через браму дзвіниці входять хлопці і дівчата в одностроях Січових Стрільців, за ним 30 людей несуть, піднявши високо над головами, великого розміру прапор. За прапором ідуть молоді люди в козацьких одностроях. Перед входом до собору св. Софії чекають єпископ Володимир Романюк, о. Юрій і о. Методій від Української Автокефальної Православної Церкви та парох першої в Києві української греко-католицької церкви о. Валерій, гості з Канади — о. П. Івахів і о. С. Руш та диякон Василь і Стефан Корчинський. Відправляється екуменічний Молебень. Співає хор собору св. Володимира при співучасті хору "Бурлаки" з Торонта, який саме тоді роз'їжджав з концертами по Україні.

Побожні пісні наповнюють майдан, а слова молитви летять ген високо до верхка Святософійської дзвіниці. Висока та струнка, стоїть вона гордо, маєстатично. Дзвіниця — майже 1000-літній свідок історії українського народу. До неї приходили княжі дружинники, запорозькі козаки, Січові Стрільці. Перед нею у 1918—1919 рр. пролунали слова актів героїчних січнів, які проголосили самостійність і соборність України, а 16 липня цього року до неї долетіли з Верховної Ради слова Деклярації про суверенітет України. Сьогодні вона радіє, що її діти — діти України знову прийшли до неї, щоб посвятити свій національний прапор, який є символом сотень поколінь. Ось старенька бабця, мабуть, єдина того віку на цій площі, протискається до прапора і довго його цілує. Сльози радості спливають по її болам, журбою і терпінням поораному обличчі. Вона дякує Господеві, що дозволив їй діждатися цього великого і радісного свята — посвячення українського прапора. Бо, як розказувала пізніше, вся її родина була знищена комуністичними займанцями.

Молебень закінчився, і духовні отці посвячують

прапор. Промовляють Владика Володимир, о. С. Руш, Михайло Горинь і о. Юрій. Після кожного слова лунає могутнє "Слава Україні!" Народ співає "Ще не вмерла Україна", "Боже Великий, єдиний". Посвячений прапор рушив походом на Хрещатик, до будинку міської Ради.

На початку походу несуть посвячений прапор в асисті козаків і Січових Стрільців. За ними іде духовенство. Молоді люди несуть десятки прапорів, іде хор і тисячі народу. Рух транспорту на Хрещатику затриманий, а міліція стежить за порядком. Учасники походу співають патріотичні пісні "Гей у лузі", "О, Україно", "Триста літ" та інші. Час від часу звучать кличі: "Незалежність!", "Самостійність!", "Ганьба КПУ!", "Геть Кравчука!", "Слава Україні!"

Похід зупиняється на Хрещатику, біля будинку міської Ради. Маса народу, понад 70 тисяч осіб, слухають виступів народних депутатів Верховної Ради України Дмитра Павличка, Михайла Гориня, Степана Хмари, Лариси Скорик, Сергія Головатого, Івана Зайця, Олеся Шевченка та інших.

Пробила сьома година вечора за київським часом. Надійшла хвилина, на яку ми всі нетерпеливо чекали. Промови закінчилися, і настала тиша. Наші очі в нетерпеливому очікуванні звернені на прапор. І ось молодий козак підносить прапор вгору. Із тисяч грудей лунає грімке "Слава!", "Слава!" Люди з радості плачуть, обнімаються, плещуть і супроводжують підняття прапора кличами "Незалежність!", "Україна!", "Слава!" Радості немає меж. На Хрещатику — справжнє свято. Прапор гордо і маєстатично повіває на верхку машту, а народ простягнув до нього тисячі рук — три пальці, складені у формі тризуба, і співає "Ще не вмерла Україна" та інші патріотичні пісні. Люди не хочуть розходитися. Формується новий похід від міської Ради до пам'ятника Т. Шевченкові. Хоч накрапав дощик, багато людей ще довго стояли коло прапора — одні співали, інші завзято дискутували про значення цієї події, а деякі стояли на стійці цілу ніч, щоб комуністи не зняли символу суверенітету, проголошеного Деклярацією 16 липня 1990 року.

В наступні дні багато киян та гостей столиці — шанувальників національного прапора України — клали квіти біля нього. І я поклала китицю червоних троянд від Союзу Українок Америки.

Ми з мужем подякували Господеві, що дав нам можливість бути свідками історичної події, яка залишиться для нас незабутнім символом на ціле життя.

Бо такі події не забуваються!

ПРИВІТАННЯ ХХІІ КОНВЕНЦІЇ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Жіночий рух у всьому світі прагне, щоб справедливим, гуманнішим було життя на землі, щоб жінка зайняла достойне місце у суспільстві. Але, напевне, трудно знайти інший такий народ, де б жіноцтво відіграло таку велику роль, як у нас, у формуванні культури, у зародженні і зміцненні національної свідомості, у боротьбі за саме існування українського народу.

Згадаймо, що основи поширення християнства у нас заклала свята рівноапостольна княгиня Ольга. А першою відомою у нас науковою книжкою була праця князівни Зої-Доброніги ще з кінця XII ст. Деякі її медичні поради приймає навіть сучасна медицина.

Засновницею Київського братства була також жінка — Гальшка Гулевичівна. Вона пожертувала великий маєток для фундації братської школи, яка переросла пізніше в знамениту Києво-Могилянську академію. За новими даними, вона ж була засновницею Острозької академії.

А згадаймо козацькі часи: чи багато і серед чоловіків було таких героїв, як провідничка оборони Буші в 1654 р. Олена Завісна, яка до останньої хвилини керувала обороною, а потім наказала висадити місто, щоб тільки не дістатися живими в руки ворога.

Вірними помічницями своїх чоловіків були жінка Богдана Хмельницького Ганна і Ганна Орлик — дружина гетьмана Орлика. А про Настю — жінку гетьмана Івана Скоропадського навіть казали, що він носить плахту, а вона булаву.

Але головна заслуга в історії нашого народу належить безіменним жінкам — матерям, що тяжко працювали, мучились, страждали, але забезпечили виховання молодого покоління українців, передавали естафету від роду до роду. Незважаючи на тяжкі часи, заборону, вони зберігали і передавали дітям мову, пісні, звичаї, обряди — споконвічний скарб нашої нації.

Все життя Тарас Шевченко згадував про матір, як вона "співала, свою тугу переливала в свою дитину". Колись Іван Франко сказав, що Леся Українка була єдиним мужчиною в нашій літературі. Може воно трохи і несправедливо сказано: чому, щоб похвалити, треба було назвати її мужчиною? Але правдою є те, що ніхто з тогочасних мужчин не був таким мудрим політиком, знавцем світової історії і культури, як наша Леся, а поряд з нею йшла Ольга Кобилянська, Наталя Кобринська та багато інших видатних жінок того часу. Ці жінки дуже багато зробили для організованого жіночого руху, який виник в Галичині майже сто років тому.

Ми знаємо, як багато зробили для усвідомлення

*Ольга Ісаєвич.
Фото М. Стефанюк.*

*Olha Isaievych.
Photo by M. Stefaniuk.*

народу дружини священників, сільські вчительки і прості селянки-активістки. Це вони змінили наше село, вивели українців в коло цивілізованих націй.

Але ні з чим не зрівняти страждань, які випали на долю наших жінок-патріоток в роки війни, у тяжкі післявоєнні десятиріччя. Заслання, тюрми, каторжна праця і вічний страх за своїх дітей. Тяжко вам уявити і долю тої жінки-колгоспниці, яка з ранку до вечора працює на колгоспному полі, щоб дати освіту дітям. А жінка в місті, яка працює за трьох, щоб здобути найнеобхідніше і при цьому з розпачем дивиться, як хворіють її діти від забрудненої води, повітря, від радіації, від браку необхідних ліків.

Так звана рівноправність чоловіків і жінок, проголошена в 1917 році, перетворилася в справжній визиск жінок, в їх експлуатацію. Колись казали, що жінка тримає три кути хати, а відтоді вона тримає і четвертий, від чого та хата не стоїть міцніше. Жінка відірвана від дому, не має можливості виховувати своїх дітей. Ця функція передана зформалізованим садкам і школам, які спустошують душі наших дітей, роблять їх байдужими до всього, а найбільше до національної справи.

Система функціонує так, що не тільки держава пригнічує жінок, але й самі чоловіки. Часто можна побачити, як наші жінки працюють на тяжких будівельних роботах, на прокладанні шляхів, на польових роботах, а чоловіки в той час займаються адміністративною роботою, керують, так би мовити.

Тільки на словах жінки мають права в суспільно-політичному житті. На Україні 54 відсотки жінок, але на керівних посадах (і то тільки нижчого рівня) донедавна було всього 24 відсотки, в той час, як відомо, в школах найбільшу активність і зарадність мають дівчата.

І така ситуація жінок створилася відразу після революції, коли був заборонений організований жіночий рух, коли вважалось недоцільним виділяти окремо жіночі інтереси від загальнопролетарських. А що вже говорити про діяльність Союзу Українок, про який навіть згадувати було небезпечно.

Але славні його традиції продовжили Ви тут, в діяспорі, вивели його на міжнародну арену. До нас часом долітали, але дуже рідко, відомості про Ваші осяги, про велику роботу в галузі шкільництва, плекання рідної мови, культури, традицій нашого народу. І це додавало нам сил, віри і надії.

Тепер щораз більше жінок з України дістає можливість приїжджати сюди — до Америки і Канади. І на всіх нас величезне враження робить ініціатива, жертвенність, запал до праці Союзу Українок Америки. Ми захоплені тим, як ви дружньо, організовано працюєте, як багато зробили для української справи в Америці, а головне, як Ви багато робите для виховання молоді в національному та релігійному дусі в умовах невблаганної об'єктивної асиміляції.

Власне на прикладі США видно, якою силою є жіноцтво. Союзові Українок вдається досягнути те, що часто не вдавалося нашим чоловікам, а саме: вносити дух єдності, згуртованості в українську громаду. Завдяки цьому жінки відіграють велику роль в житті церков, в організації шкільництва, в добродійних акціях. Організований в Нью-Йорку Союзом Українок Український Музей може служити зразком посвяти і фаховості. Нам заздять інші численніші і багатші народи, які не мають в Америці ні подібного музею, ні Гарвардського Дослідного Інституту, ні своїх катедр при Гарвардському університеті.

Можна подивляти, що тут, в Америці, українці мають свої газети, журнали, школи, наукові інститути, музеї, величезну кількість новозбудованих гарних церков. І у всьому цьому жінки задають тон.

А вся діяльність США має загальнонаціональне значення, служить інтересам всього українського народу.

Як Ви вже знаєте, на Україні 21 лютого було відроджено Союз Українок. Жінки хочуть взяти в свої руки захист дітей, захист мови і культури, охорону природи. І для нас дуже важливо є використати Ваш досвід, Ваші організаційні форми, Ваші досягнення. Ми будемо вдячні за допомогу жіночому рухові України.

Ми знаємо, як старається Союз Українок Америки допомогти тепер Україні в її нещастях і потребах, і це ми дуже цінимо, бо без допомоги нам неможливо буде піднятися з тієї безодні. Не менш необхідна

нам і моральна, політична підтримка, щоб про українську трагедію заговорив, затурбувався весь світ, щоб кожному беззаконню на Україні відразу говорилось "ні" на рівні американського Сенату і Організації Об'єднаних Націй. І в цьому ми дуже надіємося на Союз Українок Америки.

Головне для України тепер — виховати молоде покоління так, щоб воно забезпечило національне відродження нашого народу, щоб ми наздогнали передові країни світу. Десятиріччями український народ відгороджували від світу, де не знають навіть про існування такого народу як українці, адже коли говориш, що ти з України, тобі кажуть "russia". Не допускали нас до передової науки і культури, а тому дуже цінне є те, що Союз Українок Америки так дбає про освіту і виховання молоді, щоб ми спільними зусиллями виводили нашу Україну на міжнародну арену.

Дуже хотілося б, щоб Союз Українок Америки зацікавився роботою Львівської Малої Академії наук, яка створює умови для виховання найбільш здібної молоді, про що я вже говорила, щоб ми налагодили виміну делегацій для спільної користі наших дітей, а відтак і спільної справи.

Чим тісніші будуть контакти між США і жіночим рухом на Україні, тим більших успіхів можна очікувати в справі відродження, виборення суверенної української держави.

Щиро дякую за запрошення взяти участь у Конвенції Союзу Українок Америки і передаю Вам сердечні вітання жінок з України, які з подивом і захопленням слідкують за Вашими досягненнями і бажають Вам успіхів у Вашій великій і самовідданій праці.

Дорогі українки, єднаймося для спільної праці, для добра українського народу, для боротьби за його краще майбутнє!

Ольга Ісаєвич

З УРОЧИЩ І ГАЇВ

З урочищ і гаїв, із рідного привілля
в чужину ідучи — узяв я жменю зілля,
і горсточку пісень, і жмут цілющих слів.
В дорожній клунок вклав і чаром перевив:
любисток і чебрець, шалвії трішки й рути
про вроки і дання, від пристріту й отрути,
а надто ще листків гіркої полину.
Та стерлося все те у сумішку одну —
і нині гірчавінь на серці безустану...
Зберіг окремо я лиш пучечку євшану,
щоб нюхавши його колись, мої сини
знайшли додому шлях далекий та ясний.

БОГДАН КРАВЦІВ
(Із збірки "Сонети і строфи")

*Відзначення за непересічні заслуги. Зліва — голова СУА
Марія Савчак, справа — Анна М. Левак.
Фото: М. Стефанюк*

СЛОВО ГОЛОВИ СУА НА БЕНКЕТИ XXII КОНВЕНЦІЇ

Нашому поколінню судилося пережити майже повний цикл життя. Від руїни війни, переселення, ДП таборів, створення нового життя на еміграції аж до наших теперішніх днів. Ми розбудовували нашу організацію, виховували дітей і з боєм спостерігали за нашою Батьківщиною. Бачили ми ті страшні роки фізичного і морального геноциду, русифікації і де-хто вважав, що з часом ми єдині в діаспорі залишимося з крихіткою національної свідомості. Але цикл за 50 років драматично змінився. Нам пощастило стати свідками бурхливого відродження — такого відродження, про яке майже ніхто з нас не мріяв.

Впродовж кількох місяців ми бачили, як Україна перейшла від стану заляканого животіння до гордого піднесення голови. І саме цей процес поставив перед нами нові завдання, нові перспективи і потребу передумати і дати відповідь на питання — хто ми такі, куди ми прямуємо при кінці цього страшного, а zarazom чудового століття

Десятиліттями жили ми в ізоляції один від одного. Еміграція формувала своє буття — Україна своє. Роки терору, недовір'я, цькування один на одного і найзвичайніший страх дав свої плоди. Сьогодні ті стереотипи вже ламаються. Чи не кожного тижня ми бачимо концерти, виступи, слухаємо доповіді з України. В Україні відродився Пласт, відродилося НТШ у Львові, створилися нові політичні партії, відродилася національна символіка, постає жіночий рух. Не той фальшивий жіночий рух, яким гордилися комуністи роками — образ жінки з червоним прапором в руках, яка готова все віддати для справи партії. Всі знали, що цей образ не тільки фальшивий,

але образливий і лукавий. Таке глузування над людиною викликувало у всіх обурення.

Нині в Україні відроджується Союз Українок. Ця подія матиме свій вплив на нашу організацію — на Союз Українок Америки. Нам треба вже сьогодні застановитися над цим питанням, бо хід подій в Україні не буде на нас чекати. Якщо буде діяти в Україні Союз Українок, ми будемо примушені спрямувати хоч частину нашої діяльності на їхні потреби, на вигоди даної ситуації. Нам вже тепер треба думати про спільні дії, спільні конференції, з'їзди, наради, видання тощо.

Не буде це легке завдання — нас покищо ділить психологія підходу до різних проблем, але це не суттєве. Спільними силами буде рости Союз Українок і Союз Українок Америки — спільно підходитимемо до проблем, які хвилюють нас усіх.

У Києві постала Рада Жінок Руху, постали жіночі організації інших національних меншин, що живуть в Україні. З часом всі ці жіночі організації повинні створити національну раду жінок України, яка буде державною організацією, і тоді нам треба подбати, щоб вона стала членом Міжнародної Ради Жінок, як повноправний партнер, як це було 71 рік тому, коли в 1919 р. засновано Національну Раду Жінок України і вона стала членом Міжнародної Ради Жінок.

На цьому новому етапі нам треба допомогти — і в харитативній діяльності, і у вивченні історії українського жіночого руху, всіх інших ділянках життя. Перед нами багато спільних проблем — наші діти виростають в американському суспільстві, де конку-

ренція між українською і американською культурою дуже нерівна. В Україні це конкуренція між українською і російською культурою — також нерівні. Треба шукати шляхів, як вирівняти цю диспропорцію.

Перед нашими очима страшний занепад України — бачимо величезну потребу реальної допомоги, а передусім моральної. Чи не нам, Союзові Українок Америки, треба б запропонувати створення свого роду українського корпусу миру (Піс Кор), щоб наші діти після закінчення студій могли хоч на рік поїхати в Україну і там допомогли вчити учителів — англійську мову, керівництво (т.зв. менеджмент), зв'язки і все що завгодно. Для цього покоління така практика може відродити прекрасний людський зв'язок — почуття сплатення певного боргу перед своїм народом.

Подивімся хоч хвилину на себе — яка динамічна сила, який потенціал знаходиться тут на залі сьогодні. Тут жінки з досвідом — багаторічним досвідом діяльності в демократичному суспільстві. Який могутній організаційний досвід у нас існує. Саме цей досвід треба нам передати в Україну будь-яким шляхом. Рівночасно гляньмо на потреби України і заставімося, що ми можемо зробити, в чому ми можемо найбільш ефективно допомогти.

При всьому вищесказаному хочу ще додати декілька слів тверезого попередження. Правда, вони можуть декому не подобатися, але вони потрібні. Ми, велика частина громади, мабуть, переживаємо період певної еuforia, піднесення подіями на Україні. Але це не значить, що війна виграна. Далеко не всі в Україні хочуть, щоб ці зміни стали нормою життя. Багато ще таких, що мріють про повернення до сталінізму, до шаблонного недемократичного т.зв. "соціалізму". Будьмо уважні, будьмо готові боронити наші здобутки і не даймо опонентам нагоди загартати їх нам наново.

А коли йдеться про наших сестер в Україні, то не забуваймо, що ми є свідками початку великого процесу — відродження української жінки, відродження українського жіночого руху. Після довгих років гноблення ця жінка робить спробу вирватися з кліщів не тільки влади, але зі суспільних обмежень, з тієї ролі, яку їй надала система. Візьмім, наприклад, такий факт: нині навіть у демократичних установах в Україні ледве знайдете жінок. Роки т.зв. оформлення "Ролі жінки" в суспільстві дали свої наслідки навіть сьогодні, в добу великих змін. З тим треба нам боротися, треба давати приклади, як демократичне суспільство розв'язує такі питання.

На закінчення дозвольте мені зробити свого роду підсумки наших завдань на найближчий етап.

Союз Українок Америки міняє свій профіль, міняє його з дня на день. Ріст жіночого руху в Україні, як складова частина українського відродження, буде драстично впливати на нашу організацію, на нашу діяльність. Минули ті часи, коли нас задовільня-

ла пасивність, і еміграційна діяльність. Ми стаємо невідривною частиною жіночого руху українок тут і там. Спільно з жіночими організаціями України, ми, Союз Українок Америки, зможемо поширити наш вплив на наші місцеві завдання, на харитативну, освітню, виховну діяльність.

Діти Дітройту — учасникам Конвенції. Фото І. Чабан. Children of the Ukrainian Community in Detroit perform at the Convention Luncheon.

Повторюю, що пора зрозуміти одну істину — ізоляція породжує шаблонність і пасивність. Повалення цих штучних бар'єрів з Україною вириває і їх, і нас з ізоляції. Пророцтво Тараса Шевченка в його відомій поемі "Суботів", яке ми вибрали моттом нашої конвенції:

Встане Україна
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невольничі діти!

повинно просвічувати у нашій праці. Україна встане, а тоді всі наші страшні пережиття минуть і своєрідний історичний цикл життя нарешті повернеться до свого логічного початку, а ми зможемо вірно стати перед відродженою Батьківщиною і сказати, що ми перед нею ніколи не лукавили.

Дякую!

ПАНЕЛІ ХХІІ КОНВЕНЦІЇ СУА

ПАНЕЛЬ
Суспільної опіки і Стипендійної
акції СУА
неділя, 27 травня 1990 р.
год. 10—11:30

Модератор: Анна Кравчук — референтка стипендій

1. Перегляд праці Суспільної опіки — за Лідію Черник — Анна Кравчук
2. Суспільна опіка в Америці — Валентина Мішинська
3. Наші бабусі — Ольга Гнатик
4. Осередок листування — Анна Кравчук
5. Стипендійна акція СУА за останні три роки — Анна Кравчук
6. Коротка історія Стипендійної акції СУА у прозірках — Анна Кравчук
7. Запити і дискусія.

ПРЕСОВИЙ ПАНЕЛЬ
неділя, 27 травня 1990 р.
год 3:30-5:00

Модератор: Ірина Чайківська, пресова референтка СУА

Преса в особистім житті та організації.

Підтеми:

1. "Наше Життя" — видання СУА" — Анна Максимович, Філядельфія.
2. "Преса України" — інформація для української людини і для планування праці у Відділі, організації — проф. Аня Процик, Нью-Йорк
3. "Фінансова база пресової діяльності" — мгр Наталка Кушнір, Округа Північний Нью-Йорк.

ВИХОВНИЙ ПАНЕЛЬ
неділя, 27 травня 1990 р.
11:30 - 1:00

Модератор: Ольга Тритяк — виховна референтка СУА

1. "Львівська Мала Академія Наук" — Ольга Ісаєвич
2. "Комунікація у американській шкільній системі" — д-р Ока Грицак

МУЗЕЙНО-МИСТЕЦЬКИЙ ПАНЕЛЬ
неділя, 27 травня 1990 р.
год. 2:00-3:30

Модератор — Ірина Руснак, музейно-мистецька референтка СУА

1. "Усна історія, її значення та проведення" — Ірина Прийма
2. "Чому Український Музей в Нью-Йорку?" — Неоніля Винарська
3. "Народне чи прикладне мистецтво" — Стефанія Дуб
4. "Що вважаємо народним мистецтвом" — Любов Волинець

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ ПАНЕЛЬ
субота, 26 травня 1990 р.
год. 2:30-4:00

Модератор — Лідія Гладка, заступниця голови СУА для справ культури

Тема: "Сучасні події на Україні та роля і завдання українців у діаспорі у відношенні до цих подій".

1. "Роля археології у зверненні народної і національної спадщини" — д-р А.М.У. Климишин
3. "Завдання і роля українців у діаспорі у відношенні до сучасних подій на Україні" — мгр Віра Андрушків

ПАНЕЛЬ НА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТЕМИ
субота, 26 травня 1990 р.
год. 4:00-5:30

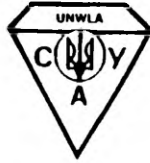
Модератор — Ольга Гнатейко, заступниця голови СУА для справ організаційних

1. "Чому треба належати до організації" — проф. д-р Василь Маркусь
2. "The English speaking member and her role in our organization" — Mary Ann Mikosky
3. "Жінка як професіоналістка і громадська діячка" — адвокат Марта Фаріон-Вислоцька

ФІНАНСОВИЙ ПАНЕЛЬ
понеділок, 28 травня 1990 р.
год. 10:30-12:00

Модератор: Марта Данилюк, фінансова секретарка СУА.

1. "Tax Exempt Status" нашої організації — д-р Оксана Ксенос
2. Фінансова база нашої організації — Леся Кіршак, касирка СУА.
3. Фонди СУА — д-р Іванна Ратич, заступниця голови СУА.
4. Схвалення вкладок — Марта Данилюк, фінансова секретарка СУА.

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ГРАМОТА

З НАГОДИ 65-ЛІТТЯ СУА

ВІДЗНАЧАЄТЬСЯ

.....Встане Україна
І розвіє тьму неволи,
Світ правди засвітить,
І помолиться на волі
Невольничі діти!"
Т. Шевченко (1845)

№ 50	у	<u>ОКРУГА ДІТРОЙТ</u>	№ 7	у	<u>ОКРУГА ОГАЙО</u>
№ 45	у	Анн Арборі, Міч.	№ 8	у	Акропі, Огайо
		Воррен, Міч.	№ 12	у	Хівеланді, Огайо
		<u>ОКРУГА ФІЛАДЕЛЬФІЯ</u>	№ 33	у	Хівеланді, Огайо
№ 10	у	Філадельфії, Па.	№ 69	у	Коралі, Огайо
№ 11	у	Пректонті, П. Дж.	№ 116	у	Дрі, Па.
№ 13	у	Честері, Па.			
№ 20	у	Філадельфії, Па.			
№ 43	у	Філадельфії, Па.			
№ 59	у	Балтиморі, Мд.			
№ 67	у	Філадельфії, Па.			
№ 90	у	Філадельфії, Па.			
№ 91	у	Бетелгеї, Па.			
		<u>ОКРУГА НЬЮ ЙОРК</u>			
№ 1	у	Лью Іорку, Н. Й.			
№ 62	у	Лек Спрінгс, Н. Й.			
№ 64	у	Лью Іорку, Н. Й.			
№ 71	у	Бжерсі Сіті, Н. Дж.			
№ 72	у	Лью Іорку, Н. Й.			
№ 82	у	Лью Іорку, Н. Й.			
№ 83	у	Лью Іорку, Н. Й.			
№ 89	у	Хергонкасоні, Н. Й.			
№ 103	у	Гелпстеді, Н. Й.			
№ 104	у	Лью Іорку, Н. Й.			
№ 113	у	Лью Іорку, Н. Й.			
№ 119	у	Уонкерсі, Н. Й.			
		<u>ОКРУГА ПІВНИЧНИЙ НЬЮ ЙОРК</u>			
№ 46	у	Річестері, Н. Й.			
№ 47	у	Річестері, Н. Й.			
№ 49	у	Басфало, Н. Й.			
№ 68	у	Сиракузах, Н. Й.			
№ 97	у	Басфало, Н. Й.			
№ 120	у	Річестері, Н. Й.			
		<u>ОКРУГА ПІВНИЧНИЙ НЬЮ ЙОРК</u>			
№ 46	у	Річестері, Н. Й.			
№ 47	у	Річестері, Н. Й.			
№ 49	у	Басфало, Н. Й.			
№ 68	у	Сиракузах, Н. Й.			
№ 97	у	Басфало, Н. Й.			
№ 120	у	Річестері, Н. Й.			
		<u>ОКРУГА НЬЮ ДЖЕРЗІ</u>			
№ 24	у	Елзабеті, Н. Дж.			
№ 28	у	Трентоні, Н. Дж.			
№ 65	у	Лью Франсвіку, Н. Дж.			
№ 70	у	Касселіку, Н. Дж.			
№ 75	у	Вейнеланді, Н. Дж.			
№ 86	у	Трентоні, Н. Дж.			
№ 92	у	Ленвілі, Н. Дж.			
		<u>ОКРУГА ЧІКАГО</u>			
№ 6	у	Чикаго, Іл.			
№ 22	у	Чикаго, Іл.			
№ 29	у	Чикаго, Іл.			
№ 74	у	Чикаго, Іл.			
№ 84	у	Чикаго, Іл.			
№ 102	у	Хелен-Алстері, Іл.			
		<u>ОКРУГА НОВА АНГЛІЯ</u>			
№ 66	у	Лью Гейбелі, Нью-Гемпшир			
№ 93	у	Портсборгі, Нью-Гемпшир			
№ 106	у	Портсборгі, Нью-Гемпшир			
№ 108	у	Лью Гейбелі, Нью-Гемпшир			
		<u>ОКРУГА ПІВДЕННИЙ НЬЮ ЙОРК</u>			
№ 34	у	Льюїсвілі, Н. Й.			
№ 99	у	Ватервілі, Н. Й.			
		<u>ВІДДІЛИ ДАЛЕКОГО ВІДАЛЕННЯ</u>			
№ 38	у	Декбері, Кентуккі			
№ 78	у	Даміттоні, Техас			
№ 118	у	Літтоні, Техас			
		<u>ВІДДІЛИ ДАЛЕКОГО ВІДАЛЕННЯ</u>			
№ 38	у	Декбері, Кентуккі			
№ 78	у	Даміттоні, Техас			
№ 118	у	Літтоні, Техас			

ЗА ВІДДАНУ ПРАЦЮ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ
ЗГІДНО З ВИМОГАМИ СТАТУТУ СУА
НАДАНО НА XXII КОНВЕНЦІЇ СУА

Марія Пашорук
ПРЕЗИДЕНТКА

ЗАГОЛОВНИЙ УПРАВЛІННЯ

Марія Сабрак
ГОЛОВНА

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

СОФІЯ РУСОВА

(1856-1940)

Міжнародний жіночий конгрес у Римі в 1923 р.
Справа: Ніна Кукулінська-Онацька, Софія Русова,
Млада Липовецька, Юлія Зеленівська.

(Фото з архіву УМ в Нью-Йорку)

International Women's Congress in Rome in 1923. Fr.l.:
Nina Kukulynsky-Onacky, Sophia Rusova, Mlada Lypovecky,
Julia Zelenivska.

(Photo from the archives of the Ukrainian Museum)

1930 р. Виконавчий Комітет Міжнародної Жіночої Ради мав Конгрес, бо, втративши державність, Українська Народна Республіка втратила голос у Міжнародній Раді Жінок. Але С. Русова подала заяву на цій Конференції про необхідність прийняти Українську Жіночу Національну Раду знов в дійсні члени. Але на цю заяву не отримано навіть відповіді.

На наступному Міжнародному Жіночому Конгресі у Відні в 1930 р. була делегаткою від Національної Жіночої Ради Канади Анна Йонкерс. Вона на свій кошт спровадила на цей Конгрес М. Рудницьку і С. Русову. Була відновлена справа прийняття УЖНР до МНР, але не увінчалась успіхом. Зате були нав'язані нові цінні знайомства і вдалося зацікавити чільне жіноцтво МЖР справою нашої Батьківщини.

Всі ці події спонукали наше жіноцтво організувати 1934 р. Всесвітній Союз Українок, головою якого стала М. Рудницька, а почесною головою С. Русова.

На Конгресі Міжнародної Ради Жінок в Римі (1923 р.) виступала зі словом делегатки С. Русова від УЖНР. Слово було так майстерно скомпоновано, що хоч на політичні теми було заборонено говорити, але з промови Русової яскраво окреслювався політичний стан і становище української жінки під більшовицькою окупацією нашої Батьківщини. І хоч на промову давалося лише 10 хвилин, Русова говорила 15 хвилин і ніхто її не стримував, ані не переривав.

Міжнародня Жіноча Ліга Миру і Свободи, заснована 1915 р. на пацифістичних засадах, з часом почала виявляти прихильність до СРСР. Але на її

Конгрес в Гренболі 1932 р. делегатками від УЖНР поїхала С. Русова та Харитя Кононенко. Як завше, С. Русова промовляла відважно і палко. Не завиваючи в папірці, захоплюючи оповідала про становище нашого народу під СРСР, Польщею, Румунією, Чехією, при цьому голосно запитала, яке наставлення Ліги до радянського уряду, до СРСР.

1937 р. Русова була ще делегаткою на Конгресі Ліги Жінок в Чехії в Лугачовицях. На цьому Конгресі обговорювалось питання колоній. І тут Русова відверто виступила на цю тему, яскраво змальовуючи експлуатацію України.

1937 р., в жовтні, С. Русова знов у Львові на засіданнях нарад заснування Всесвітнього Союзу Українок. Головою заснованого ВСУ була вибрана Малицька, почесною головою С. Русова.

1938 р., в березні, С. Русова була у Львові на урочистих святкуваннях її 80-ліття, що продовжувалось і в квітні. 6 і 7 березня Союз Українок урочисто відсвяткував Ювілей. 24 березня — Захоронка. 2 квітня — велике свято улаштувало СУ, 5 квітня — зустріч з жінками зі Сходу, 6 квітня — Клуб "Нової Хати", 7 квітня — урочисте, велике свято улаштувала Рідна Школа.

Це перебування на рідній землі у Львові було останній раз.

Палка натура, що прагнула вияву своїх молодечих сил в напрямку справедливих домагань для покритого Москвою українського народу, визначила її життєвий шлях. Остаточне усвідомлення, що поріднило С. Русову з українським народом, з Україною, зродилось при збиранні етнографічних матеріалів, чим захопилась С. Русова, збираючи їх разом з

Закінчення. Початок у чч. 6, 7.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МОВИ В УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ ДРУГОГО ПОКОЛІННЯ

Стаття базується на доповіді "Володіння мовою серед представників другого покоління українців в Америці: питання закріплення й розвитку мовних навичок", яку я прочитала на Північно-Східній конференції викладачів іноземних мов у Нью-Йорку 9-го квітня 1989 року. При підготовці доповіді я користалася порадами аспіранток Славістичного відділу Мічіганського університету Катрі Ровенчук та Віри Андрушків, які поділилися своїм досвідом колишніх учениць і теперішніх викладачів. Щира їм за це подяка.

Загальновідомо, що для дітей емігрантів постає кілька соціо-лінгвістичних та психо-лінгвістичних проблем. Діти хочуть бути "як усі", тобто як їхні шкільні товариші. На вулиці та в англійській школі мова батьків стає на перешкоді прагненню української дитини не відрізнятись від загалу. Якщо діти ходять до української школи або до школи українознавства, то тут виникає додаткова проблема: діти з родин, в яких розмовляють діалектом (переважно це діти батьків-селян чи колишніх селян), почувають себе соціально й інтелектуально нижчими від міських дітей з середовища інтелігенції, які вдома навчилися

розмовляти літературною мовою.

Візьмім типову картину. Учитель української мови каже учневі розповісти, що він прочитав. Учень, батьки якого походять з Гуцульщини, починає розповідати. Вимова в нього нелітературна, наголоси неправильні, словник повний діалектизмів. Учитель щохвилини зупиняє його, поправляє, учень ніяковіє, губить думку, а при тому й самоповагу й впевненість. Діти починають посміхатися, дехто відверто регочеться. Учитель сердиться, в класі створюється нездорова атмосфера. Щоб урятувати ситуацію, учитель викликає найкращого учня. Той походить з

Олександром Русовим, з яким невдовзі повинчалась.

Ті давно минулі роки, в які росла і набиралась досвіду та свідомости, були повністю надхнені романтикою. В Старій Громаді вся громадська праця провадилась в різних галузях культурного життя. Умови і в такій аполітичній роботі були тяжкі, несприятливі, під пильним оком жандармерії. С. Русову постійно арештовували, забороняли проживати в губерніях, в наслідок чого родина Русових постійно мусіла мандрувати з одної губернії в іншу.

Роки, проведені на Рідній Землі, були присвячені організуванню дитячих садків, педагогічній праці, читанню лекцій — в Києві, в Саратові під час евакуації в Першу світову війну, в Кам'янець-Подільському університеті, писанню книжок — головним чином популярних для Просвіти, для шкіл, для дітей старшого віку.

На еміграції С. Русова повністю віддалась роботі в жіночих організаціях. На становищі голови бувала делегаткою на багатьох з'їздах і конференціях. Її палкі, гарячі промови часто далеко виходили за визначений на промову час, полонили слухачів.

До самої смерті жвава натура С. Русової, її глибока любов до України вели її інтенсивно діяльним шляхом. Вже зовсім хворою їздила вона до Галичини на з'їзд в справі заснування Всесвітнього Союзу Українок.

Софія Русова протягом свого довгого життя віддала все своє знання, всі свої сили народові, якого так гаряче полюбило її серце. С. Петлюра

високо цинив її палке слово, яке перший раз пролунало на засіданні УНРади в Києві і багато разів в країнах Європи.

Померла Софія Русова 5 лютого 1940 р. в Празі. Могилка її в Празі на Ольшанському цвинтарі. Там, як і всюди по цілому світі, немало могил щирих трудівників України.

На кінець мені хочеться подати кілька слів Софії Русової. На Першому Всеукраїнському Жіночому Конгресі в 1934 р. в Станиславові, розмовляючи з кореспондентом "Діла", С. Русова сказала таке: "Щодо поборювання різних партійних незгод на Конгресі, то я думаю про це так: перед нами в сучасний момент один святий обов'язок: праця для визволення українських мас із темноти, злиднів і чужого знування. Усі шляхи ведуть до Риму, і багато може бути шляхів до нашої мети, але хай вони будуть абсолютно чесні, безкорисні для самих мандрівників; щоб у цій подорожі ми ніколи не забували про самопошану, не захоплювались би першою спокусливою чужинецькою допомогою, а спирались би виключно на власні сили. Мені здається, на цій платформі погодяться усі, хто справді хоче чесно працювати для України".

І ще. Під час привітів на Першому Всеукраїнському Жіночому Конгресі перша зложила привіт С. Русова від еміграції з Наддніпрянської України. Старенька, сиво-біла, хвилюючись від зворушення у кінці привіту сказала таке: "І так знов засміється Дніпро і степовий вітер весело заграє золотом пшеницею на полі, що буде власністю наших хліборобів".

освіченої інтелегентної родини. Говорить впевнено, швидко, з доброю інтонацією й вимовою. Він наперед знає, що одержить похвалу вчителя й добру оцінку. Картина знайома? Напевно не один читач пізнає себе в першому або в другому учневі. А які висліди такого методу навчання? Діти з соціально "нижчих" верств починають заздрити дітям з інтелегентних родин і водночас соромитися своїх батьків, що навчили їх розмовляти "не так, як треба". Ці діти дістають нехіть до вивчення рідної мови, перестають робити зусилля, щоб краще її опанувати і після закінчення школи — якщо взагалі її кінчають — або зовсім забувають рідну мову і не хочуть вживати, або вживають лише вдома, презирливо називаючи цю мову "кухонною" (Kitchen Ukrainian). Зрідка такі діти, підростаючи, по-новому починають дивитися на мову своїх батьків і беруться ретельно її вивчати з власного бажання, а не через вимоги батьків. Проте, перед ними постають ті самі проблеми, яких не змогли усунути шкільні вчителі: нелітературна вимова й наголоси, діалектна лексика та слововжиток. Тепер завдання "перевчити" студента лягає на плечі університетського викладача, і спільними зусиллями їм часом вдається подолати бодай частину цих труднощів.

З другого боку, учень з інтелегентної родини часто одержує помилкове враження, що він досконало володіє рідною мовою і що йому не треба вчитися. Він лише й розмовляє плинно, не помічаючи помилок. Якщо його поправити, це не заторкує його уваги — мовляв, це випадкова помилка, нетипова дурничка. Поступаючи до університету, такі учні самовпевнено записуються на курси української літератури, читають досить швидко, аналізують прочитане, але таким стилем, що його доводиться поправляти на кожному кроці. Переконати таких "відмінників" в необхідності досконалити своє знання мови — даремне зусилля. Згодом деякі пробують поступити на державну працю, наприклад, до "Голосу Америки", але не можуть задовільно скласти іспиту — перекласти з англійської мови на українську. Отже, цим учням вчителі зробили ведмежу прислугу.

Серед учителів здибуємо два крайні типи: одні орієнтуються на кращих учнів і подають матеріял так, що учні, які гірше володіють мовою, лишаються позаду, не розуміючи пояснень. Другі роблять протилежне: намагаючись зробити свій виклад доступним найменш підготованим учням, вони гублять зацікавлення решти учнів, для яких елементарні правила сто раз повторювані вчителем не потрібні. У висліді прогрес мінімальний, і багато учнів просто кидає школу (за приблизним підрахунком від 50 до 70 відсотків).

Нарешті, треба згадати проблему, загальну для більшості емігрантів та їхніх дітей: вживання варіантів типу "у нашій галі" (in our hall), кальок та

зворотів, побудованих за англійським зразком, як, наприклад, "я беру бас" (I am taking a bus). У парі з цим іде вплив англійської вимови. Обидва ці недоліки важко викоринити, зокрема в тих учнів, які постійно чують це вдома.

Перелічивши проблеми, спробуємо підказати деякі шляхи до їх розв'язання.

Проблема англіцизмів та англійської вимови

Деякі вчителі з успіхом застосовують гумор, повертаючи все на жарт: удають, ніби самі так вимовляють або вживають англійських зворотів, але негайно поправляють себе і дають українські паралелі до англіцизмів. Учні, як правило, свідомі своєї вимови та своїх англіцизмів, отже вони сміються, коли хтось навмисно наслідує неправильну вимову і раді довідатися, що існують українські еквіваленти до англійських зворотів та слів. Серед молоді існує звичка гратися мовою, створювати англо-українські гібриди, "гаф-напів", проте чистих англіцизмів в їхній мові назагал менше, ніж у їхніх батьків: старше покоління намагається якнайшвидше увійти в англійське середовище, і вживання англіцизмів часто видається їм шляхом до американізації. У дітей такого стимулу немає, бо вони з дитинства починають говорити англійською мовою.

Проблема діалектизмів

Учитель не повинен в класі поправляти на кожному кроці помилки діалектичного характеру. Якщо помилка типова, він може зауважити, що, мовляв, так кажуть у деяких місцевостях, але ми вивчаємо нормативну мову, яку вживають по всій Україні. Це мова, якою пишуть у газетах та журналах, якою користуються по установах тощо. Таке пояснення нікого не ображає, навпаки, звучить зрозуміло й навіть знайомо: те саме учень може почути в англійській школі. І це викликає бажання поправитись.

Ні в якому разі не можна дозволяти учням глузувати з тих, хто вживає діалект. Учитель повинен зупиняти кпини, але не криком, а жартами. При цьому вчитель мусить сам перевірити своє ставлення до тих, хто не володіє літературною мовою. Чи нема в нього самого несвідомого чи прихованого презирства? Чи він ставиться співчутливо, вирозуміло до таких учнів? Бо якщо у вчителя брак вирозуміння, учні відразу це відчують.

Варто час від часу влаштовувати показ прозірок чи фотографій регіональних особливостей української культури — народного мистецтва, одягу, архітектури, танків тощо, а при цьому подати й кілька зразків місцевої говірки.

Підвищення престижу української мови в очах учнів

Брак пошани до мови стає джерелом нехтування нею, зведення її вжитку до побутового, а також

викликає небажання поглиблювати її знання. Щоб цьому запобігти, вчитель повинен ознайомлювати учнів з прикладами вживання мови на високому рівні не лише в літературі, але й в науці і в життєвій практиці. Наприклад, учні можуть слухати радіопередачі з України, з Канади, програму "Голос Америки" й місцеві українські програми. Вони повинні читати газети й журнали, такі як "Літературна Україна", "Україна", "Наука і культура", "Дзвін", неформальні видання, такі як "Український вісник" або "Кафедра" — тобто видання, що виходять на Україні, крім, звичайно, еміграційних. Побожання, що читання "комуністичної" преси запаморочить голови недосвідченим і наївним школярам, безпідставні: поперше, наші учні не такі вже наївні, а подруге, на те й учитель, щоб допомогти учням розібратися в тексті і в "підтексті".

Деякі учні беруть активну участь у житті української громади, виступають з читанням віршів тощо. Інші стоять осторонь. Це позначається на їхньому знанні мови, однак не можна категорично стверджувати, що активна участь у шкільному й громадському житті сприяє здобуттю кращого знання мови. Для деякого з учнів така активна діяльність є тільки засобом задовольнити своє власне "я" й похизуватися, а ті, на кого нема тиску з боку батьків та вчителів "виступати" на всіляких святах, почувають себе вільніше і не дивляться на вивчення мови, як на примусову працю.

Ось як одна вчителька розв'язала цю проблему. Вона заохотила всіх учнів 11 і 12 класів вести програму новин в місцевій українській радіопрограмі. Домовилася, що учні матимуть щотижня в п'ятницю п'ять хвилин для своєї передачі: новини могли бути спортивні, політичні, розвагові, при чому учні могли користатися і українськими і загальноамериканськими джерелами. Учні готувалися до передачі невеликими групами по двоє, по троє. Кожний записував, що віднайшов цікавого за тиждень, потім усі обговорювали зібрані новини. У четвер, напередодні виступу, представник кожної групи читав свій текст у класі, усі учні разом з учителькою коментували й виправляли його, після чого диктори вправлялись вдома (часом вони збиралися після класу в учительки на остаточну пробу). У п'ятницю батьки й знайомі учнів з приємністю і зацікавленням слухали новини у виконанні учнів. Кожного тижня диктори мінялися, отже впродовж учбового року всі учні мали нагоду виступити. Звичайно, така праця вимагала багато енергії з боку вчительки, але психологічний вплив на учнів був дуже позитивний, не кажучи вже про те, що вони вивчали багато нових слів. Так, наприклад, одного разу треба було знайти український еквівалент до слова kidnapper — усі шукали цього слова по україн-

ських газетах і нарешті знайшли: "викрадач-шантажист"!

Сьогодні учні можуть поїхати в туристичну поїздку на Україну. Однак, такі подорожі не завжди допоможуть поглибленню знання української мови, бо вони частіше чутимуть російську мову, замість української, особливо у Києві та по інших великих містах — за винятком Львова, звичайно.

Різні корисні методи

Добрим засобом показати учням багатство української мови може бути ознайомлення з словниками. Учитель може проробляти словниковий матеріал у класі, читаючи його й коментуючи, а також завдавати таке читання додому. Кожен учень має прочитати одну сторінку, занотувати незнайомі слова й звороти. Така праця корисна на всіх рівнях, показуючи навіть найкращим учням, як багато вони ще не знають і як цікаво пізнавати багатство рідної мови.

Корисно займатися з учнями синонімією, а також деривацією. Знання синонімів дає їм можливість висловлювати думку різними засобами, а спостереження утворення нових слів з одного кореня шляхом суфіксації і префіксації допомагає оцінити структуру мови. Учні можуть спробувати самі утворити нові слова за якимсь зразком і скласти речення, користуючись синонімами.

Можна вивчити багато нових слів, поставивши собі за мету: "Щодня нове слово". Для цього вчитель перед початком лекції щодня пише на дошці нове слово. Учні його вивчають, вставляючи в різні речення, які самі усно складають. Потім усі записують собі це слово до зошита. Час від часу вчитель робить перевірку, чи всі запам'ятали нові слова.

Популярністю серед учнів користується "ланцюгова розповідь": хтось починає якесь оповідання, наступний продовжує, аж поки всі не додали чогось до розповіді.

Старим випробуваним методом поживлення викладів є вивчення пісень. Раз або двічі на тиждень учні співають якусь нову пісню — елемент музики, ритму допомагає вивченню нових слів, а крім того пісня знайомить учнів з естетикою і психологією народу.

Дуже корисним є складання й виконання невеличких п'єс. Звичайно одна п'єса на семестр вистачає. Можливі два варіанти: учні самі пишуть п'єсу або під наглядом учителя. Для початківців перший варіант більш доцільний. Якщо є можливість, добре влаштувати запис вистави на відео: учні і їхні батьки та друзі можуть дивитися на цю виставу навіть кілька років пізніше.

Жваво проходять заняття з коміксами. Учні описують, що відбувається — усно або писемно. Те саме можна робити, вживаючи малюнки, репродукції картин, фотографії тощо.

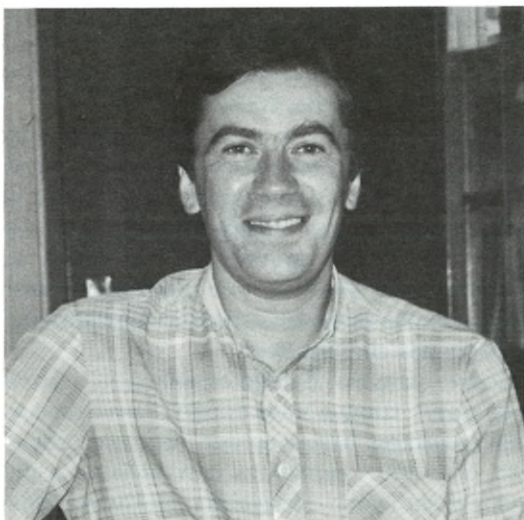
ГІСТЬ РЕДАКЦІЇ

Зацікавившись журналом "Наше Життя" та працею СУА, до редакції завітав директор Градівської середньої школи, що на Львівщині, Микола Шаблатович.

Наш гість закінчив Дрогобицький педагогічний інститут, факультет іноземних мов. Понад десять років працює педагогом, любить дітей. Одним з перших він допомагає організувати у своєму районі Товариство української мови ім. Тараса Шевченка, брав активну участь у створенні Руху. В березні цього року його вибрали народним депутатом Львівської обласної Ради.

Микола Шаблатович не затримується довго в гостях. Почався навчальний рік, і директор поспішає на зустріч зі своїми вихованцями. І ми бажаємо йому щасливого повернення та успіхів у всьому!

І.Ч.

Микола Шаблатович. Mykola Shablatoivich.

Щиро вітаю читачів журналу "Наше життя". Міцного Вам здоров'я, великого людського щастя, невгаслої енергії й наснаги бо ім'я кожної славної України.

*З повагою і любов'ю
Микола Шаблатович.
19/III / 1990 р.*

ШКОЛА В УКРАЇНІ

От і закінчилася найпрекрасніша пора року для дітей всього світу — швидко промайнули завжди з нетерпінням очікувані літні вакації. Знову школа, знову зустріч з товаришами після тривалої перерви, знову лекції і, звичайно, улюблені вчителі.

Нинішній навчальний рік особливий для школярів України. Бурхливо вирували політичні баталії на весні, здобуто багато великих перемог. А 16 липня весь український люд і на Батьківщині, і в далекій діаспорі дізнався про ще одну історичну подію — прийнято Деклярацію про державний суверенітет України. Покищо в складі Радянської імперії, але багато людей плакали від щастя й радості, почувши цю вістку.

Перебуваючи в Америці, я став свідком великого політичного піднесення українців-емігрантів. "Незалежність!", "Суверенітет!" — це слово не сходило з уст людей, яких доля закинула в далекі світи. Ще раніше, 1 липня, у Львові вийшло перше число народного часопису "За вільну Україну". Це дійсно наша газета, яка покликана боротися за вільну Укра-

їну, за ту Україну, що за неї поклали свої буйні голови наші батьки і діди, славні Українські Січові Стрільці, воїни УГА і УПА — мужні борці проти тоталітарного режиму.

Всі ці історичні події нерозривно пов'язані з нашою школою, адже завтра ці маленькі хлопчики й дівчатка прийдуть нам на зміну і нам не байдуже, хто продовжить цю величну боротьбу за вічнозелені Карпати, за древні Київ і Львів, за безмежні родючі українські степи. Бо сьогодні історія дала нам шанс вижити як нації, встати на повний зріст, звести нову українську державу. Саме школа, система навчання і виховання підростаючого покоління являють собою той фундамент, який ми повинні закласти в першу чергу для будівництва нового життя.

Мудре народне прислів'я вчить: "Що посієш, те й пожнеш". Ще недавно радянська влада на Україні, як і в інших поневолених республіках СРСР, десятиліттями засівала наше освітянське поле таким зерном, що український народ змушений був збирати врожай бур'яну. Система освіти в СРСР спрямована

*Діти школи с. Дуліби на посвяченні могили січових стрільців. В центрі о. Я. Лесів.
The blessing of the grave of Sitchovi Striltsi. Father Lesiv with students from the village of Duliby.
Фото М. Лесів*

на те, щоб виховати послушних, німих, безликих рабів, сіру масу, завдання якої — не суперечити імперській політиці могутнього монстра, яким є КПРС, а бездоганно виконувати її "завжди мудрі" вказівки-накази.

Хаос охопив усі сфери діяльності суспільства, в тому числі і школу. Безглузді постанови та інструкції сотнями присилали з роздутих міністерств Москви і Києва. А простий вчитель-трудовник, щоб не позбутися праці, повинен був їх беззастережно виконувати, хоч і розумів, що все це безглуздя. В результаті вчитель втрачав зацікавлення до праці, а учні — до навчання. Взяти хоча б один лише приклад: учням, які погано вчилися, не можна було виставляти за рік "двійки" і залишати повторно в тій же класі. Внаслідок цього велика кількість дітей приходила до школи не вчитися, а просто відбути повинність. А якщо ж якийсь сміливий педагог не виконував цього наказу, до школи приїжджали високопоставлені комісії, завданням яких було поставити цього вчителя на своє місце.

Шкільні програми переобтяжені настільки, що батьки з вищою гуманітарною освітою не здатні вирішити завдання з математики дитині, яка вчиться у молодших класах. Не зрозумівши матеріалу два — три рази, маленький школяр тут же втрачає інтерес до навчання. Це і є головна біда нашої освіти.

До минулого року наша молодь була позбавлена права вивчати нашу власну історію. Тільки сьогодні

вона дізнається правду про Сагайдачного, Мазепу, Богдана Хмельницького, Грушевського, Винниченка та багатьох інших славних синів і дочок українського народу. Тільки сьогодні ми читаємо невмирущі твори Миколи Хвильового, Пантелеймона Куліша, Валеріяна Підмогильного, Михайла Драй-Хмари та багатьох інших.

Ще й досі під час лекцій з російської мови й літератури класа ділиться на підгрупи. Це є прямим результатом постанови про визнання російської мови офіційною в СРСР. Ніби молодь свою рідну мову може не знати, а мовою "старшого" брата повинна володіти добре. А хіба 15 відсотків додаткової оплати вчителям, які викладають російську мову і літературу, не є платою за русифікацію?! Як по-сучасному звучать нині слова Великого Кобзаря "і чужому навчається й свого не цурайтесь". Невже їх забули українці, які живуть на сході республіки, коли віддають своїх дітей в російськомовні дитячі садки і школи?! Невже "малорусское наречие" стало для них чужим?

Особливо гостро звучить справа виховання в українських школах. Партійні і державні органи свідомо прагнули зробити всю систему єдиною, універсальною, не враховуючи особливостей кожного народу, нації, етнічної групи. В результаті нівелювалося все, що характеризувало ті чи інші групи людей. Мета цього — так зване народження нової спільності людей — радянського народу. Значить,

не повинно бути ні українця, ні грузина, ні казаха, ні латвійця. Повинна бути тільки радянська людина, яка забула свої рідні корені.

Як могли вчителі виховувати дітей на прикладі сумнозвісного Павліка Морозова, який став "зразковим" піонером лише тому, що зрадив свого батька? Якої ідеї мусить дотримуватися вчитель, коли й досі шкільні підручники наповнені ідеологічними догмами і бездуховними агітками на зразок "Я другой такой страны не знаю, где так вольно дышит человек"?! А нових не друкують, кажуть, паперу нема. Є папір, тільки за вказівкою ЦК КПРС щороку на Україну зменшують його доставку. Не змогли нас знищити фізичним голодом у 1932-1933 роках, то тепер штучно створюють духовний голод. Але не вийде! Не ті ми вже нині!

Найстрашніше, коли вбивають віру людини. За вказівкою Леніна все те багатство, яке нагромадив людський розум протягом тисячоліття християнства на Русі, було відкинута й заборонене. Натомість людям нав'язували комуністичні ідеї, хоч досі ніхто не може пояснити, що це таке. Релігію відірвали від школи, від тих маленьких голівок, які ще нічим не заповнені. От такими незаповненими вони й залишаються, коли юнак чи дівчина закінчують школу і йдуть в самостійне життя. Релігію їм забороняли, комуністичні ідеї вони не приймають, бо в житті бачать цілком інакше — в результаті духовна пустота на ціле життя. Виходить той самий німий, безликий раб, який потрібен комуністичному режимові.

Пригадую, як ще два-три роки тому, вже за часів так званої перебудови, за вказівкою "мудрих" працівників райкому партії, вчителі змушені були чергувати на Різдво, розганяти вертепи, колядників (хоч рідко хто це робив), проводити воєнізовані ігри в школі на Великдень. Педагогів сварили за погану атеїстичну роботу, дітей "виховували", батьків викликали до школи, переконували. Замість Ісуса Христа підсували Леніна і правлячого генерального секретаря.

Сьогодні відвойовано вже багато. Самі вчителі без страху сідають за святу Вечерю, діти радіють, що можуть колядувати, ходити з вертепом. Вулиці села заповнені не тільки молоддю, але й дорослими колядниками. До церкви ходять всі, хто вірить і хоче вірити в Бога. На посвячення могил Українських Січових Стрільців і воїнів УПА збираються люди з навколишніх сіл. Сльози радості і гордості виступали на очах учнів нашої школи, вчителів і гостей, коли цьогорічні випускники під гімн "Ще не вмерла України" цілували, приклякнувши, синьо-жовтий прапор і склали клятву на вірність Богові і Україні.

Час — найкраще лікарство! Він ще потрібний нам, щоб ми змогли викликуватися з хвороби минулого повністю і остаточно.

Однією з найголовніших проблем системи навчання і виховання підростаючого покоління є та, що

основну масу працівників освіти становлять жінки. Юнаки не хочуть вчитися в педагогічних інститутах із-за низької заробітної платні, яка є основою для існування у будь-якій країні. А ті, які пішли на такий крок, — справжні педагоги, які люблять і дітей, і свою професію.

Отже, в українських школах переважно працюють жінки-вчительки. У школі, де я працюю директором, це не є винятком. У нас вчиться коло 350 учнів. За радянськими мірками, школа ні велика, ні мала. Звичайно, у міських школах вчиться по 1,000-2,000 учнів, а в багатьох сільських — по 50-100 учнів. Працює 30 вчителів. Кляси великі, в кожній по 25-35 дітей. Попробуйте провести лекцію і "посіяти вічне, мудре і розумне" у такій клясі. За 45 хвилин неможливо звернути увагу повністю на всіх дітей. Тому вчителі працюють переважно із здібнішими учнями, а слабші, як правило, залишаються без уваги. Уявімо собі, що так проходить лекція за лекцією, день за днем, рік за роком. В результаті виростає безініціативна молодь, яка залишається такою і після закінчення школи.

Чи можна взагалі вчитися в таких школах, які опалюються вугіллям (у багатьох селах і містечках ще нема газу), клясні кімнати сирі настільки, що підлога гниє і її треба міняти кожні два—три роки?! Як ми можемо вчити своїх дітей, коли взимі вчитель і учні сидять на лекції в теплих плащах і шапках, бо так холодно, що неможливо навіть писати! Про який фізичний розвиток дітей можна говорити, коли тільки декілька шкіл району мають спортові залі? А учні сидять у клясах і грають шахи чи шашки, бо надворі хурделиця або болото. Про яку систему знань можна думати, коли майже весь вересень і жовтень діти працюють на так званих "осінньо-польових роботах" на колгоспних полях. Тоді всі діти, починаючи з п'ятої кляси (12 років) змушені приходити до школи на дев'яту годину ранку, щоб організовано вирушити на збирання врожаю, де вони працюють нарівні з дорослими. А потім швидкими темпами проходять навчальний матеріал. Торік, правда, появилася надія, що цьому прийшов кінець: у пресі був надрукований наказ міністра освіти СРСР про заборону використовувати учнів в роботах під час навчання. Але партійні органи, "розум, честь і совість нашої епохи", цей наказ фактично ігнорували, заявивши, що школа повинна допомагати сільському господарству, яке збанкрутувало повністю і не в змозі прогнати свій власний народ.

Ось в таких умовах існує наше шкільництво. В таких умовах працюють вчителі і навчається українське молоде покоління. Правда, мужчинам легше, в них завжди менше клопотів. А як живе сільська жінка-вчителька? Вставати необхідно о шостій годині ранку. Треба нагодувати худобу, свиню, домашню птицю. Потім нагодувати дітей, одягнути їх і відправити до школи або самій завести в дитячий садочок. Все лежить на жінці, бо чоловік раненько їде до

НАРОДНИЙ РУХ УКРАЇНИ ЗА ПЕРЕБУДОВУ

26 КВІТНЯ 1990 Р.

ВИСОКОПОВАЖАНА ПАНІ МАРІЄ!
ДОРОГІ НАШІ СЕСТРИ
ЗІ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ!

Українська жіноча громада Руху дякує Вам за теплі слова, які передала нам пані Надія Матківська.

Ми будемо раді співпрацювати з Вами для доброї справи відродження нашої неньки-України, яку спіткало велике чорнобильське горе. Боже, врятуй Україну!

Слава Україні!

М. Кучибинська
Л. Бучнова
М. Влас
Марія Овчарук
С. Скорик
Л. Милан
І. Єременико
С. Килимник
М. Ситенко
Таракан Антоніна
Л. Шваренко
М. Риб
М. Скорик

Л. Кігнар
М. Малан
Ольга Сенюк
Л. Килимник
Л. Скорик
D. Suresak
М. Скорик
Л. Скорик
Марія Драг

НІНА ГНАТЮК

* * *

Все в житті починається
з рідної хати,
Як вода в джерелі.
Як зерно в борозні.
І лиш той вийде з неї
душею багатий,
Хто у серце поклав
материні пісні.
Той, хто хліб не топтав
із батьківського столу,
Хто біді не корився
в печальні часи.
Той, хто руку давав
запізнілому, кволому
І його нахилив
до струмочка краси,
Хто ділив із товаришем
крихту останню,
Хто був кріпок у горі
і в щасті не горд.
Хто в людину повірив,
у землю й кохання
І в безсмертного лицаря
з казки — в Народ.

Львова на роботу. Встигнувши або й не встигнувши поснідати, вхопивши течку, мчить наша вчителька на роботу. На одному диханні вона проводить лекції, а після обіду знову біжить додому, щоб обійти господарство. По дорозі — крамниця, треба купити необхідні продукти, якщо вони взагалі є. У місті легше, там хоч щось можна купити з'їсти, вистоявши у довгих чергах. А на селі продукти привозять рідко, Богу дякувати, що хоч хліб є. Нашвидку пообідавши, наша жінка-вчителька працює на власному полі доти, поки не почне вечоріти. Поле велике, бо треба якось прожити, зробити запаси на рік для себе і для худоби. Відносно цього голод селу покищо не загрожує. Коли починає за обрієм сходити місяць, вчителька пере білизну, варить вечерю, бо чоловік приїхав з праці, миє начиння, робить порядок. Якщо добрий чоловік — хоч у цьому допоможе. Відтак треба ще перевірити, як діти виконали домашнє завдання. Падаючи з ніг, трудівниця згадує, що завтра в неї лекції і до них слід підготуватися. Добре, якщо встигне це зробити, а частіше вона засипляє над конспектом лекцій.

Отакі то будні нашої сільської вчительки! Нема

часу прочитати книжку, газету, щоб бути в курсі подій, послухати музику. У неділю треба бути вдома, бо є господарство. Про те, щоб поїхати до міста до театру, цирку, картинної галерії і думати не доводиться. Не важко уявити, як деградує молода випускниця університету чи педагогічного інституту, яка після закінчення навчального закладу їде працювати на село. А заробляє вона 130 карбованців на місяць. Про модний одяг, який можна купити тільки на "чорному" ринку, вона й не мріє, якщо батьки не в змозі допомогти матеріально. За два—три роки виходить заміж за трудівника сільського господарства, бо вибір невеликий. Народжуються діти, заводиться господарство, і прощай, мріє, про величну професію, духовний і культурний розвиток!

"Все — на благо людини!" — один з лозунгів, що його проголосила Комуністична партія. Але він залишається лозунгом лише на словах. Реальне життя цілком інше. Ось чому наш народ піднявся на боротьбу за свої права. Ми хочемо жити так, як живуть народи світу, хочемо, врешті, бути вільними на своїй рідній землі!

"І СЕРЦЕ БОЛИТЬ, І РОЗКАЗУВАТЬ ТРЕБА"

Данило Кулиняк. Danylo Kulyniak.

Пропонуємо вашій увазі статтю Данила Кулиняка, відомого на Україні журналіста і поета.

Допишує до газет і журналів "Літературна Україна", "Людина і світ", "Молодь України", "Радянська освіта". "Соціалістична культура", "Україна" та інших. Темами його статей є збереження архітектурних та історичних пам'яток, екологія, сучасні суспільні проблеми. Його статті вказують на широкий діапазон зацікавлень, приміром, у газеті "Молодь України" (листопад 1989) появилася розвідка про останнього кошового Запорізької Січі Петра Калнишевського (1690—1803) п.н. "Соловецький в'язень", 31 січня 1990 р. довша стаття "Наш музей в Нью-Йорку". Журнал "Сучасність" у ч. 10, жовтень 1989 р., помістив статтю "Дзвонкова вода пам'яті" про Межизгірський Спасо-Преображенський монастир, заснований 988 р. Д. Кулиняк — автор трьох поетичних збірок.

Читачі "Нашого Життя" пам'ятають публікації в ч. 7 часопису за минулий рік під назвою "Життєвий шлях Івана Гончара" і "Чарівна душа народу", щедро ілюстровані світлинами. На одній з них — "Скульптури перед входом до музею І. Гончара. Справа Б. Хмельницький, на другому пляні І. Гонта". Так от: їх більше не існує. Їх, як і погруддя Олекси Довбуша та Максима Залізняка, в ніч на 19 січня ц.р. знищили невідомі злочинці. Вчинено акт вандалізму, і слова тут безсилі. "Вийшов я вранці у двір з хати — і очам своїм не повірив. Зникли Богдан Хмельницький, Іван Гонта, Олекса Довбуш, Максим Залізник, — розповідав мені Іван Гончар. — Не знав, що й думати, аж поки сусідка сказала, що на схилах якісь уламки лежать — чи не з моїх скульптур? Подивився — вони. І серце зайшлося, кров'ю облилося. Як той день пережив, сам не відаю..."

Я пам'ятаю той січневий день, коли Києвом прокотилися чутки про сплюндрований музей Івана Гончара (на щастя, музей, де зібрано 70 тисяч експонатів, уцілів, знищено чотири скульптури). Людно було тоді в садибі, відомій цілому світові. Висловити співчуття митцеві прийшли не лише його друзі, а й особи офіційні. Те, що сталося, ще раз підтвердило загальну думку: треба негайно будувати музей Івана Гончара, доки злочинці взагалі не спалили цей скарб українського народу — адже ж держава не здатна забезпечити охорону приватної садиби. Тим більше — необхідні кошти зібрані.

Начальник Печерського районного відділу внутрішніх справ м. Києва Б. Школьнік заявив: "За фактом скоєного злочину проводимо розслідування. Покищо, на жаль, встановити особи зловмисників не вдалося. Безумовно, це зробили якісь люди без совісти й моралі...". І запевнив, що міліція зробить усе можливе, аби виявити злочинців. Відтоді минуло півроку, а зрушень у цій справі ніяких — імена злочинців не можуть назвати ні начальник міліції, ні начальник слідчого відділення Печерського РВВС О. Бойко. А на розслідування подібних справ законом передбачено термін у два місяці.

Розмову на цю тему ми продовжили вже у травні. І хоч минуло чимало часу після того погрому, в Івана Гончара й досі при згадці тремтить голос та на очі навертаються сльози: "Днями був у мене слідчий з міліції, каже, що скульптури мої знищені оцінили в чотири тисячі карбованців, а злочинців тих досі не знайшли. Каже, мабуть, це просто хулігани якісь, п'яниці. Але ж інші скульптури доступніші для них, бо ближче до хвіртки стоять і легші, уціліли, вони бандитів не зацікавили, а саме національні герої України викликали і шал, і лють".

Роззираюся довкіл — осиротів двір без цих погрудь. Скільки років зустрічав їх очима, приходючи в цю близьку мені садибу на вулиці Січневого повстання біля Лаври... А знайомі ми з Іваном Гончаром та його вірною подругою Аделею вже чверть віку, бувало, й жив тут по кілька днів, а І. Гончар у нас на

Скульптури біля садиби Івана Гончара, які були знищені в ніч на 19 січня 1990 року.

*Фото І. Рожанковської.
Sculptures in the garden of Ivan Honchar
which were destroyed in January 1990.*

Роменщині бував, свої колекції поповнював. Та навіть у страшні сімдесяті роки, коли над Іваном Гончаром реально нависла загроза арешту, коли його всіляко переслідували, — все ж таки ні в кого не піднялася рука знищити твори мистецтва, як це сталося в січні 1990-го, на п'ятому році перебудови. До такого блюзнірства не доходило... Що і хто стоїть за цим актом вандалізму? Закономірне запитання! Обурена громадськість чекає на нього відповіді. Про це свідчать і численні листи читачів — деякі з них надруковані в газеті "Молодь України" з 20 лютого ц.р. Так, Богдан Будзиківський з Львівщини пише: "З гнівом і боєм читав про бандитський напад на садибу Івана Гончара. Без сумніву, організовано цей злочин проти української культури шовіністами. Час виконання шовіністичної акції обраний не випадково — саме тепер українська нація пробуджується з тяжкого сну по всій своїй землі. Підозрюю, що практичне виконання злочину могло бути доручено нашим "рідним" перевертням і манкуртам. Не сумніваюся, що злодії знайдені не будуть... Та перспектива в них сумна".

"Моєму обуренню немає меж. Доки наші манкурти влаштовуватимуть акти вандалізму? І де — в столиці — Києві, я вже не кажу про інші міста республіки, де манкурти почуваються вільно. У них як не було совісті, нічого святого, так і нема..."

А от, що за душею в нашої державної влади, яка сидить у помпезних будовах і надійно захищена од будь-яких негараздів? Невже ж вона, окрім декларативних заяв та виступів на захист і відродження культури, історії, мови, нічого конкретно не може зробити для Івана Макаровича Гончара, для безцінних творів мистецтва, які він зібрав і створив? Невже ж ми такі правнуки погані, що спокійно споглядаємо, як всілякі покручі, незалежно від рангів, піднімають

свої нечисті руки на нашу і так вкрай зубожілу культуру?" — така громадянська позиція Володимира Думанського з Кривого Рогу.

"Ми, вчителі та учні Дмитрівської середньої школи, з гнівом та обуренням прочитали публікацію про знищення київськими геростратами скульптурних творів І. М. Гончара. Це могли вчинити не просто вандали, а політичні авантюристи, вороги революційної перебудови.

Вимагаємо від органів правопорядку докласти максимум зусиль для розкриття злочину і показу справжнього обличчя злочинців перед громадськістю. Висловлюємо глибоке співчуття Івану Макаровичу, підтримуємо ідею якнайшвидшого будівництва приміщення для його безцінної колекції" — аж 28 підписів стоїть під цим листом, і належать вони учителям та учням Дмитрівської середньої школи Чернігівської області.

"Обурені фактом вандалізму, руйнацією експонатів музею Івана Гончара. Вимагаємо створення урядової комісії для ретельного розслідування скоєного злочину. Одноголосно — сім тисяч учасників мітингу за демократичні вибори", — від їхнього імені: Гірник, Сіренко, Бірюк, Теленько, Бендюк, м. Хмельницький.

Відповідь на запитання громадськості була зухвало-зловісною. Через кілька днів, десь 22-23 лютого, в Києві, на Байковому кладовищі, запалала могила видатного українського поета, нашого сучасного великомученика Василя Стуса. До якої ж ницости треба дійти, щоб вчинити наругу над мертвим, над могилою! Злочинці сплюндрували останній притулок героя на рідній землі. А через місяць ці ж бандити спалили могилу іншого правозахисника поета Юрія Литвина, яка поруч з могилою Василя. Войовниче, виключне блюзнірство негідників, упевнених у своїй

ГАЛИНА ПЕТРАУСКАС НА МІЖНАРОДНОМУ ФОРУМІ

Галина Петраускас
Halyna Petrauskas

Фото М. Стефанюк
Photo: M. Stefaniuk

Вашінгтон. — Галина Петраускас, яка народилася у Львові, буде однією з трьох американських представників у Східноєвропейському регіональному центрі для вивчення природного середовища. Про це повідомив 24-го липня ц.р. пресовий секретар Білого Дому Марлін Фіцвотер.

Сполучені Штати вклали п'ять мільйонів доларів на створення цього центру в Будапешті, і таким чином три місця у раді директорів призначені для аме-

риканців. Галина Петраускас є віцепрезидентом автобудівельної фірми Форд, де відає екологічними справами. Два інші американські директори — Франк Лой, президент Німецького фонду ім. Маршалла (уряд ФРН створив цей добродійний фонд на початку 1970-их років в подяку за американський Плян Маршалла) і Джон Шміц, заступник радника президента Джорджа Буша у справах природного середовища.

Екологічний центр у Будапешті матиме завдання збирати і розповсюджувати дані про стан природного середовища в країнах Східної Європи і асигнувати ресурси на його очищення. Це — один з елементів нової допомоги Заходу країнам східного блоку, які демократизуються. Крім США, дотації на будапештський центр вже зложили деякі країни Західної Європи і вони також матимуть своїх представників у його раді директорів. А керівником центру буде д-р Петер Гарді, директор Угорського Інституту Міжнародних Справ.

Галина Петраускас, яка виступала як панелістка на Конвенції СУА в Дітроїті у травні ц.р., виїхала зі Львова дитиною під час війни і згодом оселилася у США. Вона закінчила математичний факультет Вейнського стейтового університету в Дітроїті, а згодом юридичний факультет цього університету. Від 1971 року вона працює у Форда, спочатку як адвокат — спеціаліст з екологічних питань автобудівництва, а від 1982 року як віцепрезидент фірми у справах безпеки автобудівництва і екології. Нові американські закони, спрямовані на очищення повітря в країні, ставлять окремі вимоги до автомобільних фірм і це робить посаду Галини Петраускас однією з відповідальніших у цілій компанії Форда. Її досвід, безумовно, допоможе їй внести неабиякий вклад у роботу східноєвропейського екологічного центру.

безкарності! Колись давно, як ми знаємо з літератури, в Америці спаливали хрести "куклукланівці" — в наші ж дні палають хрести на могилах героїв у Радянському Союзі, підпалені новітніми расистами від великодержавного шовінізму. Свого часу в Німеччині від підпаленого райхстагу почав тліти бікфордів шнур до Другої світової війни. Від полум'я хрестів на Байковому кладовищі може загорітися бікфордів шнур до вибухівки народного гніву.

Як справедливо вважає група письменників — авторів колективної заяви до Верховної Ради, МВС та КГБ УРСР, "Провокаційні акції антидемократичних

сил у даному випадку цілком очевидні. Розрахунок на стихійну негативістську реакцію ширших українських мас, що підтримують перебудову, безперечний". Але ці абстрактні "антидемократичні сили" мають конкретну адресу і своє обличчя — у всіх цих актах вандалізму відчувається та ж сама рука, один професійний, я б сказав, почерк. Годі сподіватися, що офіційні правоохоронні органи виявлять і назвуть їх. Швидше вони легалізуються самі, хизуючись, зірвуть машкару з власних облич. І тоді ми дізнаємося, "хто є хто", бо комплекс Герострата живучий. На мою думку, це може статися дуже скоро.

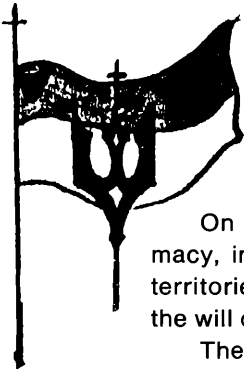
OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

Vol. XLVII

SEPTEMBER — 1990

Editor: Marta Baczynsky

On Monday July 16, 1990 the Ukrainian Parliament, meeting in Kyiv declared the "supremacy, independence, absolute authority and indivisibility" of Ukrainian administration on its territories. In a vote of 355 to 4, the representatives of the people of Ukraine carried into action the will of their constituents.

There is a marvelous ring of righteousness to this statement. In our free society we accept it as a matter of fact, yet it is of awesome significance because it took place in Ukraine.

In the coming weeks, months, years much will be said and written about the magnitude of changes we are witnessing in our homeland and in all of Eastern Europe. One by one the captive nations of the Soviet block have claimed their independence. Our country, our Ukraine which has been chronically brutalized for decades has not succumbed to the will of the tyrant either, but is emerging from the abyss of despair to the light of freedom and self determination.

The idea of a free Ukraine translated into reality is at first hard to grasp, to accept unconditionally. Not because it cannot happen. If events continue on this roll, it definitely will. Yet, we find ourselves confused, uncertain for many good reasons.

Our dreams are becoming a reality and we are not prepared for this reality this quickly. There are however, solid arugments to support our state of anxiety. History has taught us that prizes such as independence are not given freely nor lightly. An empire is disintegrating before our eyes in an almost orderly fashion as if according to some detailed plan. Where is the precedent for such an occurence? The Russian communists are spouting words and phrases such as life, liberty and the pursuit of happiness. Can a leopard really change his spots?

Because our land is bountiful and beautiful it has had the misfortune to be looked upon as a desired prize not on one occasion. Sadly we have to accept the fact that Ukraine is a small cog in the giant wheel of global political manipulations and fair game before mighty military machines.

The key word in this situation is *caution*. We should rejoice at the events unfolding before our eyes, but not loose our heads in the celebrations, for we might need them, pronto! We must extend a helping hand to our brothers and sisters in Ukraine, but let us do it wisely and justly.

Above all we have to acknowledge that there are differences between us — Ukrainians in diaspora and those in Ukraine — a difference spanning more than two generations, a difference of political, social and economic climate in which their lives and ours were nurtured. Let us therefore not judge nor criticize each other. Let us accept each others differences and use them to strenghten our common purpose — securing the welfare of our homeland.

Editor

UKRAINIAN FOLK ART — ITS PLACE IN THE EDUCATION OF OUR CHILDREN

*Весільний коровай.
Korovay – wedding bread.*

Before we begin, I would like to make a few comments concerning the folk arts and our assignment in this area.

Ukrainian folk art is one of the most important components of Ukrainian culture. It is precisely this aspect which visually identifies us and right or wrong through this we declare our national adherence specific component of our culture. In our history, our national rebirth stemmed from this national creative force. Ukrainians in diaspora also focus on folk art as a means of preserving their national characteristics from assimilation.

We take pride in our folk arts, display them before foreigners, discuss them among ourselves and apply them to our personal and community lives. We also use them as a tool of indoctrination of our younger generation. In other words, we take our folk art everywhere with us, whether necessary or not, and we do everything with it except study it in depth. We know it only very superficially.

To be born Ukrainian does not mean one comes into this world with a knowledge of Ukrainian folk art, although many people subscribe to that kind of thinking. Believe me, a Ukrainian mother does not have a pump in her womb through which this knowledge can be transmitted to her child. Knowledge in this field can only be obtained through study.

Our knowledge usually consists of technical ability and the mouthing of stereotype phrases, which basically says nothing. In addition, we usually learn a few negative things to say about the folk art of other nations, specifically our neighboring nations. We forget, however, a time honored truth which says that if we cannot respect that which belongs to someone else, he in turn will not respect that which belongs to us.

For a long time now, we have been doing without an organized study system of folk art. Although this is a subject which should be included in the curriculum in schools of Ukrainian studies, only a few of them do so. In general, it is not considered necessary. For the most part women's organizations assumed the responsibility of propagating the knowledge about folk art through various courses, lectures, etc. In the old days there was always one member of the family who could teach the practical side of the various aspects of folk art or pass on the information about traditions and customs.

Unfortunately, this type of progressive learning was not always beneficial to the welfare of folk art, for not always the people who worked within its framework were capable and learned. Hence, great chaos resulted and much destruction was rendered in this creative field.

We are at a point where we really do not know the difference between folk art and applied or popular art. For this reason there are many people who are embarrassed by this "mixture" in folk art and make fun of everything, the good and the bad, as well as of the people who create this folk art. From time to time accusations are heard that because of our concentration on folk art no one knows about our elite art. People say that we are becoming an ethnographic mass, losing our identity as a nation. And in all this they fault the embroidered shirt!

All these accusations are nonsense. Folk art does not stop anyone from anything. These are only the false ramblings of people who don't contribute, only criticize. It hurts me that with our lack of knowledge and disregard we polluted our folk art and brought it to a low point where it no longer is art. Yet we say that it demeans us.

What exactly is folk art?

Folk art is created by the people, and in our case by peasants, who though they were part of the developing society, were apart from the elite, apart from the sophisticated upper echelon. These peasants lived somewhat

isolated from the elitist influences and created objects for their own use according to specific styles, following their own tastes. This art was utilitarian and functional. In times gone by it had religious applications and represented the aesthetic expressions of the people. Folk art is collective art, hence it is anonymous. From time to time there appeared folk artists of whom we knew by name, but that was rare.

When industry and commerce infiltrated every level of society, true folk art began to wane, even disappear. There were various revivals of folk art, but hardly the real thing. Revivals, however, were beneficial and because of them examples of folk art were saved from total loss. Examples of folk art were collected or copied and information about them was gathered.

Folk art evolved based on the principles of traditional rules and regulations, on laws, on examples which developed over a very long time (we call folk art objects in this category "classical examples") and adhered to established norms. This type of folk art evolved within the framework of definite precepts from which the folk artist did not deviate. The disorientation in folk art came at the end of the end of the 19th century with the influence of industrialization.

In order to teach others about folk art, first one must comprehend its essence and appreciate its evolution through time. All that we create today in the category of folk art is for the most part applied art because we utilize old examples and adapt them to contemporary needs and materials. Sometimes we make direct copies, as with an embroidered shirt. At times individuals claim that they are creating folk art, but that is impossible in our present situation. It could happen in Ukraine, but not here. Very often this newly hatched folk artist will take a bit of everything and mix it together, claiming he has created a new work of art. It definitely can be a new mix, but hardly a new work of art.

Folk art, folk creativity is a field of study. Armed with such knowledge one can then apply it or create within it. Be it organized folk art or applied art created by an individual, it all must be based on traditions, otherwise it will cause harm. The traditional folk artist knew intuitively what and how to create. Today, we are compelled to find that intuition through study and also teach this to others.

Now we are aware of what we were doing wrong and why. Therefore when we want to teach our youngsters about Ukrainian folk art, we must prepare ourselves for this task by studying it. First of all we should never use phrases such as:

"the most beautiful art in the world"

"no one has art like this"

"our customs are the most original"

When we see similarities in folk art of other nations to ours, we often say "they stole it from us," or some such nonsense. Our folk art is the most beautiful for us because it is ours, not necessarily because it is the most

beautiful in the world. Other nations also have beautiful folk art, including our neighbors. It would be a good idea to learn something about it..

Second, we learn about folk art from its practical aspect (technical expertise). That is not enough at all! It is more important to provide a background for the folk art, explain why and how it was created, to analyze the motifs and their various combinations, to explain the symbolism, etc.

Колиска прибрана рушником з Центральних земель України. Власність 90 Відділу ім. Олени Степанів у Філадельфії.

Cradle decorated with ritual cloth from the central regions of Ukraine. On loan from Branch 90 of UNWLA in Philadelphia.

It is easiest to begin our discussion about Ukrainian folk art by focusing on an object with which we are most familiar — the folk art costume and its embroidery. We use the folk costume quite often but we don't have any authentic examples of it, only those that are made here. Therefore, it would be beneficial to our young people if they would become familiar with the regional differences in the Ukrainian folk costume. It is important to realize that there are many more varieties of folk costumes than those from Poltava or the Hutsul regions. At times, while watching our children perform dressed in folk costumes at some event, I feel they have the appearance of gypsies, and not Ukrainians.

While studying about the folk costume, children can also learn some geography and the language. One cannot discuss the folk costume from Polissia region without describing the area, its marshes and thick forests. One must describe how each little piece of dry land is held in precious esteem by the people living there. One can talk about other regions of Ukraine in a similar fashion. It is necessary to describe how a folk costume was formed through the ages and why it is as it is, and not different.

The most important part of the costume is the shirt. There are many beliefs and sayings about the shirt, particularly how its sewn and its embroidery. Much material can be compiled here and taught to the children according to their age groups. Is this material available? Yes it is, but it's scattered. Putting it together requires a lot of work.

The embroidery is the decoration of the folk costume, specifically the shirt. Embroidery is not only an ornament but a symbolic language which when properly read, can yield many secrets. The positioning of the embroidery on the shirt was not done randomly but according to specific reason and with a definite purpose. Reason was also behind the use of specific colors. Therefore, we are dealing with a magical meaning behind the embroidery.

Next, one can study the compositional aspect of the ornament, its various combinations and permutations created by the people. The most applicable part of the folk costume to contemporary usage is the embroidered blouse. It is like a modern version of the shirt. Some women want to be very original and think that if they turn the design bottom side up or sideways it will look better, for after all they are artisans! In the application of embroidery or any folk ornament it is necessary to be familiar with the folk culture and with the rules of proper application.

One must study the individuality of each costume and what can be combined and where. Often, the embroiderers will change colors in children's shirts (ex. from the Poltava region). Instead of the traditional black leaves, they will make them green. Again, it is imperative to understand why the colors on designs do not necessarily reflect the proper colors of nature.

As designs get copied, the colors are changed. How should we view this? I would advise those who do not know the essence of embroidery not to do it. The people in the old days did change color schemes, i.e. the insets from Kosmach, but it was always done within the framework of a given range of colors used in that particular region. It was never done arbitrarily. Many times a type of stitching is changed, i. e. from the flat stitch to the cross stitch. I am against that since it compromises the integrity of the embroidery. If we can boast about the great variety of stitches in our embroidery, then why not learn how to do them?

Embroidery in home application possibly looks the best. Obviously it cannot be applied everywhere, nor

Дерево прибране крелевцькими рушниками. Власність Л. Волинець. Справа рушник з Полтави. Власність 90 Відділу ім. Олени Степанів у Філадельфії.

Tree decorated with ritual cloths from Krolyvets. On loan from Lubow Wolynetz. Ritual cloth on right from Poltava region. On loan from Branch 90 of UNWLA in Philadelphia.

should it be. Discretion is the key word here.

Rushnyky, ritual cloths, are the traditional home decoration. Every part of Ukraine had its particular types of *rushnyky*, yet when it comes to use in rituals they all served the same or similar functions. *Rushnyky* were ancient talisman, the protecting charm which guarded the home and the people from all evil, from disaster. *Rushnyky* were found in every home and eventually were used as decoration over the icons. There was not a child who did not receive one from his or her mother at the start of a long or short trip.

Rushnyky are items of reverence for the Ukrainian people. Yet today few homes can be found where a *rushnyk* adorns an icon. It is considered backward. We decorate our wall, our doors and windows with all sorts of things, yet feel that a *rushnyk* will damage the sophisticated ambiance we are trying to project. If we only understood the meaning of these ritual cloths, we would deal with them in a different way. Hence, when teaching young people about Ukrainian folk art, it is important to emphasize the use of the *rushnyk* and define its meaning.

In America, Ukrainians are most identified with *pysanky*, Ukrainian Easter eggs. This folk art object has done more to popularize our name than anything else. But a *pysanka* also has its meaning and traditions. It is guardian with magical powers, dressed in symbolic language which our people long ago understood and believed in. A *pysanka* had to be made in specific circumstances to contain the magical powers.

Today, almost every Ukrainian woman and girl makes *pysanky*. But again, without studying the ornamental definitions, the reasons for making the *pysanky* and the meaning of the symbolic signs, one cannot approach this art form in the proper manner. There is a lot of wrongdoing in the art of *pysanky* decorating.

Let us consider the application of motifs on the *pysanka* which only hint at what they represent. Motifs were never presented realistically. Today, however, there are a lot of naturalistic poppy flowers, pussy willows, etc., on the *pysanky*. When studying *pysanky* decorating we must look to the traditional examples, of which there are many. One only needs to find them.

Of course one cannot forbid anybody from applying realistic or natural images to an egg. Only then it is not a *pysanka* but a painted egg.

There are thousands of designs for *pysanky* and not because there are so many motifs. To the contrary, there are only a few motifs — the rosette, the triangle, the four armed cross, the endless lines. The ability to create a large number of designs, using these few motifs, underlined the proficiency in the craft of the artisan. Another erroneous approach to *pysanky* decorating is to learn the technique without learning the essence and the meaning.

Let us talk about ceramics. Outside of a few artisans, I don't know if any one really makes Ukrainian ceramics. Mostly, people paint ceramic motifs on prepared molds or forms, which are not always similar to Ukrainian molds. Our children and youth should get to know the correct appearance of Ukrainian ceramics and learn the proper colors pertinent to various regions of Ukraine. Embroidered ceramics should be outlawed specifically.

We can teach our youngsters about woodcarving, show them the finest examples and tell them what is being done wrong today. Not everything that is produced in Ukraine at this time is good or made according to classical standards. There are numerous distortions which must be critically examined. At the same time our shortcomings must be corrected.

Many people will say to me — who needs all this, I am Ukrainian but not because there is an embroidery in my home. That is true. You don't have to own folk art objects or know about them to be Ukrainian. But our youth needs to learn something substantial about this essence of Ukrainianism — the language, history, literature and culture. Folk art is a part of our culture.

I am familiar with Ukrainian leaders, politicians, who know little or nothing of their history or political thought. Is this beneficial? Hardly! I know people who are continually making fun of youngsters or older emigrants who do not use the Ukrainian language in the proper way. Yet, these people's Ukrainian is riddled with fundamental errors which they make no attempt to correct.

We must raise our appreciation of the Ukrainian arts to its deserved level and to the level of proper practical application. We cannot allow it to be destroyed in the way we destroyed the tradition of caroling in America. Thank God caroling is experiencing rebirth in Ukraine.

Just as the Ukrainian people preserved their folk arts within the framework of tradition, so tradition saved the people who make up our nation. During the times when our leadership switched sides, leaving the people to the whims of fate, they, the people preserved our Ukrainian identity. Let us therefore, give our folk art the place it deserves when we impart this knowledge to our children.

(The above is the English translation from an address given by Lubow Wolynetz during a three region conference held on March 31, 1990. The conference was sponsored by the New York, New Jersey and New England Regional Councils of the UNWLA. It dealt with the themes: Culture and Education; Museum and the Arts.)

*Photo: Lubomyr Zielyk
Фото: Любомир Зелюк*

UKRAINIAN WOMAN IN TWO WORLDS CONFERENCE

Branch 4 of the Ukrainian National Women's League of America will be hosting the third "Ukrainian Woman in Two Worlds Conference." It will be held at the Embassy Suites Hotel, Exit #5 off Route 287, in Piscataway, NJ on the weekend of Oct. 12-14, 1990.

Panels of experts will discuss the various current aspects of social, political and personal life of the Ukrainian-American woman. All topics covered will be

especially timely in light of the tremendous political upheavals occurring in Ukraine and the rest of the Soviet Union.

For more information and registration materials, please contact: Ms. Luba Bilowchtchuk, (201) 566-3492, Registration Chairperson, or Ms. Luba Siryj, (201) 297-1934, General Chairperson.

The UKRAINIAN LVIV YOUTH THEATER

Сцена з вистави "Маруся Чурай" Ліни Костенко. Фото К. Сліпченко.
Scene from Nina Kostenko's play "Marusia Churay". Photo by K. Slipchenko.

The architecture of the old city of Lviv is in itself a natural theatrical setting. No wonder that the so called "Italian Courtyard" of the Korniakt building on the Rynok Place in Lviv served as the stage and backdrop for the first performance presentation of the Ukrainian Lviv Youth Theater. Lina Kostenko's dramatic poem *Snow in Florence* was the piece performed, which had to do with the story of a sculptor Giovanni Francesco Rosticce, during the Renaissance. The plot of the play puts Rosticce, an old man, in a town far away from his beloved Italy, where he comes face to face with the follies of his youth.

The dialogue in the play is swift, poignant and well delivered by actors Volodymyr Kuchynsky, Oleksandr Hrechanovsky and Oleh Dracz.

Writer Lina Kostenko refers to the arts as the purifiers of thought in times of violence, intrigues and villainy. It is no wonder that in her creative work, Kostenko gives the artist, his destiny and his fate, primary consideration.

Marusia Churaj the romantic novel in poetry form speaks about a legendary Ukrainian poetess of the 17th century. The play based on this work is called *Proshcha* (retreat), and featured the able young actress Tetiana Kaspruk. The decorations for the play were executed by graphic artist Andrij Humeniuk, who stylized religious art of Ukrainian wooden churches, and built his set based on the principles of the iconostasis.

The ethnographical element is very much present

here; authentic costumes and songs create a very warm and personal atmosphere.

Both plays, *Snow in Florence* and *Proshcha* are often performed together in one evening. For the young actors who perform in these plays and who have left the relatively quiet life of the stage of the national theater, this is a dedication to the truism of the arts.

The Lviv Youth Theater was founded in 1988 as an experimental theater by a group of young actors headed by Volodymyr Kychynsky, a student of the noted director Anatolij Vasilev. The group decided to form an independent theater where the creative process would be channeled toward developing to the fullest the potential of each individual member. This theater thus approached in similarity the Ukrainian theater of the 1920's and 1930's under the tutelage of the remarkable Ukrainian director Les Kurbas. This was a system within which there were acting, directing and theater studies studios. Such an organization allows everyone to work with maximum dedication and not only develop one's talent, but continually improve upon it.

The underlying essence of the Youth Theater is to continually seek new creative aspects — new plays, new ways to stage the old ones. Two very different plays exemplify the enormous range of capability and interest of the Theater. There is Lina Kostenko's *The Orchard of Tenuous Sculptures*, and O. Djuma's *The Court of Henry III*. Both plays gave the actors enormous opportunity to display the wealth of their talent.

Within half a year the Theater presented *The Law* by Volodymyr Vynnychenko, where the action was directed to the presentation of inner psychological feelings and emotions. Using very limited physical props, actors T. Kaspruk, O. Dracz, P. Mykytiuk and H. Polovynka were able to dwell deeply into the moral and philosophical world of Vynnychenko. The Theater is currently preparing a new production of his play *Between Two Strengths*.

One of the important features of the Youth Theater is its ability to deal with poetic works. The composition dedicated to the struggles and creativity of Vasyl Stus was not only an artistic event, but a protest against the silencing of his voice. The tragic fate of the poet, who died in a Bresznev exile camp, became a symbol of great manliness for the young actors. That in turn, brought down the pressures from the bureaucratic machine. But the theatrical group defended their right to this particular program in their repertoire and defended their right to speak.

In addition to contemporary Ukrainian poetry, the Theater presents compositions based on the works of B. I. Antonych and Taras Shevchenko. They also have in their repertoire the poetry from the struggle for independence era which was removed from the history annals of Soviet Ukraine for over fifty years.

Although the plays already mentioned were staged by the artistic manager of the Theater, other directors made their presentations as well; *The Last Night of Socrates* by S. Caniev, directed by A. Rotenstein, and *The Magic Glove*, directed by an actor in the theater Andrij Tymchshyn.

In a short while Lviv's theater goers will see the premier of *On the Field of Blood*, and *Johanna, the Wife of Chusov*, in a production of V. Kuchynsky. The plays are based on the works of Lesia Ukrainka.

Hence, in Lviv we now have a living theater which shows good taste in its repertoire, exhibits intelligence and artistry in productions and adheres to high professional standards. But most important it remains steadfast in its adherence to its principles. Thus, the Theater embraces not only its supporter, but in general the creative population of Lviv.

Youth Theater makes all young. We are not talking about age here in the chronological sense. It was written, "Let us not take this lightly, in the theater we seek the elixir of youth!"

XXII КОНКУРС СФУЖО ім. МАРУСИ БЕК

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій проголошує літературний конкурс на оповідання.

Тема: *Сучасність очима українки*

Реченець надсилання творів — до кінця грудня 1990 року.

Нагороджені оповідання будуть друковані в "Українці в світі".

Учасниці конкурсу мають надіслати три копії твору, підписані псевдонімом, на адресу:

World Federation of Ukrainian Women's Organizations
278 Bathurst Street
Toronto, Ontario M5T 2S3

Справжнє ім'я треба залучити в окремі запечатаній коверті.

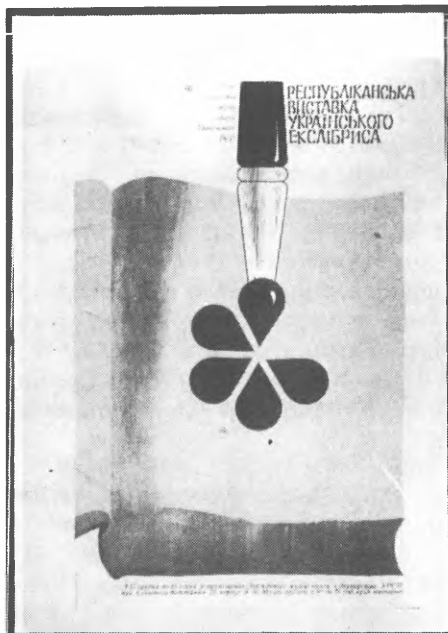
Члени журі: С. Кузьменко, Т. Горохович і Я. Зорич.

Запрошуємо до участі наших сестер в Україні.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

С. ГНАТЕНКО

Афіша "Республіканська виставка українського екслібриса" з колекції УМ.
Poster from the exhibition "Posters of Contemporary Ukraine" at the Ukrainian Museum.

"МИСТЕЦТВО АФІШІ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ" — НОВА ВИСТАВКА В МУЗЕЇ

Мешканці Нью-Йорку і гості міста протягом літа мають змогу ознайомитися з музейною афішею України і каталогами до відповідних виставок. Окрім музейної реклами на виставці представлені афіші Львівського молодіжного театру, рекламні афіші товариств та угруповань і окремі реклами різних різних подій.

Експозиція виставки нараховує 42 афіші. Це праці львівських та київських мистців Романа Зарницького, Володимира Буглака, Олександра Дячука, Володимира Лободи, Ігоря Диченка, Мирона Яціва, Ф. Глущука, Петра Гуменюка, Г. Покотила, Г. Шевцова, М. Нісевича, Коваленка, Герасимова, Коха, А. Штанка, М. Червоткіна, В. Шпажка та інших. Виставка дає змогу зорієнтуватись в основних стилях і напрямках розвитку сучасної афіші за останні 10 років. До виставки підготовлений каталог. Афіші на виставці з колекції двох львівських колекціонерів — Романа Фіголя, які він подарував для Музею, та Романа Демка.

Завідуюча колекцією народного мистецтва Українського Музею Люба Волынець приймає від Ірини Сенік дарунок для Музею. Фото М. Шуст

Lubow Wolynetz receiving a gift for the Ukrainian Museum from Irena Senyk. Photo curtesy of The Ukrainian Museum. Photo: V. Shust

ІРИНА СЕНИК ДАРУЄ МУЗЕЄВІ СВОЇ ВИШИВКИ

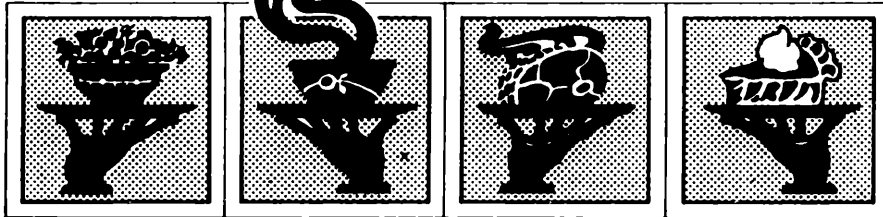
Гостюючи в США, Ірина Сенік — поетеса, майстер художньої вишивки, довголітній політв'язень — відвідала Український Музей.

Давня дружба зв'язує Ірину Сенік з Музеєм та з Союзом Українок Америки. Твори, які вона вишивала в концентраційних таборах, відбуваючи покарання за свої погляди та вірші, експонувалися на виставці "Самвидаву" в Музеї у 1979 р. Перед приїздом до Америки Ірина вишила для поповнення музейної колекції серію закладок, декілька літер абетки, портрети Тараса Шевченка та Івана Підкови. Зворушена існуванням Українського Музею у Нью-Йорку, залишила нам у книзі відгуків такі слова: "Народе мій! Талановитий непомірно! Рук твоїх і серцець таланти — дорожчі за перли й діаманти. Дякую! Ірина Сенік".

ЯПОНЦІ ЗАЦІКАВИЛИСЬ НАШИМ МУЗЕЄМ І УКРАЇНСЬКОЮ КУЛЬТУРОЮ

19 червня Марія Шуст — директор Українського Музею мала інтерв'ю з журналісткою пресового об'єднання "Йоміура" пані Кейко. Це об'єднання в Японії нараховує понад 10 мільйонів читачів. Об'єднання випускає щоденну газету, тижневики та щомісячні видання. Їх репортери живуть також в Нью-Йорку та передають інформації через супутники зв'язку. Пані Кейко цікавилася Українським Музеєм, українським мистецтвом та життям українців у США.

наше харчування

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

Восени харчування багате на овочі, про які згадує Оля Вербинець у своїй статті про українську кухню: "Із овочів використовувалося яблука, груші, сливи, вишні, черешні. З них готували начинки до коржів, вареників, варили узвар, сушили на чай. З грушок-дичок, яблук, журавлин та калини готували в дерев'яних діжках квас, заливаючи плоди холодною перевареною водою".

Таке ж примінення мають овочі і тут, хоч їх можна купувати цілий рік. Хіба що не виробляють квасу.

Подаємо декілька приписів на вживання овочів.

САЛАТКА З ЧЕРВОНОЇ КАПУСТИ З ЯБЛУКАМИ

1 солодка (еспанська) цибуля
2 червоні яблука
4 горнятка дуже дрібно нарізаної червоної капусти
1/2 горнятка дрібно нарізаного квашеного огірка
Приправа: **1/2** горнятка яблучного оцту,
1/2 горнятка перевареної холодної води,
2 ложечки цукру

Порізати цибулю на тонкі кружальця. Необбирані яблука нарізати на тонкі куски. Змішати усі складники. Перед подаванням полити приправою.

СВИНЯЧІ КОТЛЕТИ, ПРИПРАВЛЕНІ ЯБЛУКАМИ

6 котлетів на **3/4** інча товщини
2 ложки товщу
сіль
1/4 ложечки шалвії (sage)
3 кваскуваті яблука
3 ложки меляси (molasses)
3 ложки борошна (муки)
2 горнятка гарячої води
1 ложка яблучного оцту
1/3 горнятка білих родзинків

Посипати котлети сіллю та шалвією, прирум'янити їх на пательні на товщі на оба боки. Перекласти котлети до вогнетривкого посуду. Яблука без шкурки, нарізані на тонкі кружальця накласти на м'ясо і полити мелясою. До пательні, в якій залишився товщ, додати борошно і прирум'янити. Поволі

доливати воду і мішати, поки не закипить. Додати оцет, родзинки і полити тим котлети. Накрити і пекти в нагрітій печі до 350° одну годину, щоб м'ясо було м'яке.

КОРЖ З ЯБЛУК ТА СЛИВОК

6 горняток яблук, без шкурки, тонко нарізаних
3 горнятка сливок, нарізаних на куски
3/4 горнятка маргарини (стопити)
3/4 горнятка брунатного цукру
1 1/2 ложечки цитринового соку
1 1/2 ложки борошна (муки)
1 1/2 горнятка вівсяних платків
1/2 горнятка волоських горіхів, дрібно нарізаних
1/2 ложечки імбіру (ginger)

У великій мисці змішати половину маргарини з половиною брунатного цукру, цитриновим соком, борошном і 1/2 ложечки цинамону. Додати яблука і сливки і легко, але добре вимішати. Накласти до 9x12 інчів натовщеної форми. В меншій мисці добре змішати вівсяні платки з рештою стопленої маргарини і цукру, додаючи горіхи, імбір і решту цинамону. Посипати на овочі. Пекти в температурі 375° — 30 хвилин або довше, щоб овочі були м'які, а верх зарум'янений.

Подавати тепле з грудкою морозива.

ПРИСТАВКА З ГРУШОК

Обрані грушки скропити цитриновим соком, щоб не темніли. Перерізати

на половину. Вийняти зернята і наложити вершковим сиром (cream cheese), трохи розрівнявши його молоком. Посипати дрібно нарізаними дактилями або горіхами.

ДРУГИЙ СПОСІБ

Начиняти грушки різного роду сирами як бри (brie), камерберт або синім (blue cheese). Посипати солодкою паприкою або дрібно нарізаними горіхами. Подавати на листку зеленої салати.

КРУГЛИЙ КОРЖ З ГРУШОК

ТІСТО: **2** горнятка борошна (муки)
12 ложок маргарини або наполовину з "кріско"
2 ложки цукру
5 ложок холодної води

Замісити тісто і поділити на дві нерівні частини. Більшу розкачати і виложити на дно 9-інчової форми на "пай".

На тісто наложити приготовані грушки:

1/2 горнятка цукру
4 горнятка нарізаних на подовгасті куски грушок (приблизно 7)
1 ложка цитринового соку
2 ложки масла.

Змішати всі складники, крім масла, яке кусочками накласти на грушки. Прикрити другим тістом, в якому зробити подовгасті прорізи. Піч — на 425°. Пекти 40-50 хвилин.

ДІТРОЙТ УРОЧИСТО ВШАНУВАВ ВАСИЛЯ СТУСА

*Народе мій, до тебе я ще верну,
і в смерті обернуся у життя
своїм стражденням і незлим
обличчям.*

*Як син, тобі доземно уклонюсь,
і чесно гляну в чесні твої вічі,
і з рідною землею поріднюсь.*
Василь Стус

*Організатори вечора "Пам'яті Василя Стуса" в Дітройті.
Organizers of a commemorative event dedicated to the memory of V. Stus, held in
Detroit, MI. Photo: B. Harasewycz*

19 листопада минулого року рідна українська земля прийняла прах свого великого сина Василя Стуса, привезений з пермської землі. Море людей з усієї України хоронили його, складаючи свій поклін і шану. 31 березня ц.р. Дітройт, либонь, перший на всю українську діаспору, врочисто вшанував Василя Стуса — сучасного найвизначнішого поета, нескороного патріота, незвичайну людину, Великого Українця.

Вечір в пошану Василя Стуса відбувся під патронатом та завдяки організаційній праці Окружної Ради СУА в Дітройті з ініціативи відомого літературознавця й літературного критика Марії Гарасевич — членки 45-го Відділу СУА.

О 7-й годині вечора в залі школи Непорочного Зачаття піднялася завіса і перед нами відкрився великий портрет В. Стуса, прибраний вишивками, розлогим листям шпарагуса, вінком з червоних троянд та зелени.

Відкрила вечір голова Окружної Ради СУА в Дітройті Орися Лончина. Вона привітала гостей і представила доповідача проф. Марію Гарасевич — автора багатьох літературно-критичних праць.

Доповідь М. Гарасевич "Василь Стус" була надзвичайно цікавою і зробила на всіх сильне враження. На підставі спогадів сучасників поета і нарису Михайла Хейфеца з книжки "Українські силуети" доповідачка яскраво висвітлила особистість Василя Стуса, розповіла про його життя, заслання і трагічну геройську смерть. Головною частиною доповіді була оцінка поетичної творчості Василя Стуса. На під-

твердження своїх думок М. Гарасевич цитувала таких визначних науковців як Ю. Шерех, М. Жулинський та інші. Вона навела незабутню цитату з М. Хейфеца: "Рідко я, людина, що все своє свідоме життя крутилася в елітних колах наукової та літературної інтелігенції "північної столиці", зустрічав когось, хто дорівнював за витонченою освіченістю, ерудицією й бездоганим смаком моему товаришеві з зони..., — українському поетові Василеві Стусу. Його поезії захопили мене з першої сторінки: ... полонила музика поетових ритмів. Стус — джерело божественних гармоній. ... сьогоднішнє покоління українців залишиться в історії, прикрашене Стусом".

Незабутній і плястичний образ, яким окреслила М. Гарасевич видатного поета: "Василь Стус, немов скульптура, вирізьблена Мікель-Анджельо, — наша національна "пієта": мати-Україна тримає на колінах свого замученого сина". Особливо припав до серця цей образ присутній на зазі молоді та всій публіці.

У доповіді дуже цікаво наведено паралелю між Т. Шевченком і В. Стусом, підкреслено роллю Стуса в сучасній поезії, порівняно її з І. Франковою, висвітлено багатство поетичних та мовних засобів, тематику, глибокий зміст, поєднаний з "божественною" артистичністю і т. д.

Немов продовження доповіді, було художнє читання поетичних творів В. Стуса, яке сягало професійного рівня: Ю. Розгін своїм специфічним стилем майстерно виконав "Мені зоря сіяла нині вранці", Х. Юзич з глибоким чуттям та зворушливою експресією віддала ніжну любов до матері у вірші "Весь обшир

20 травня ц.р. новостворений 8-ий Відділ СУА ім. Алли Горської в Пармі, Огайо організував дитячу забаву. Частинний дохід з цієї імпрези в сумі **200.00 дол.** ми одержали для дитячої сторінки нашого журналу. Щиро дякуємо за щедрий дар. Бажаємо успіхів та задоволення з праці СУА. **Редакція.**

мій", Н. Гевко артистично виконала "На Лисій горі догоряє багаття нічне", передаючи велику любов поета до дружини та хвилюючий настрій його спогадів, артист А. Лятишевський з професійною ерудицією виконав "З ціложиттєвого ждання", З. Чорний заключним акордом, з мистецьким поривом деклямував "Сто років, як сконала Січ".

Улюблена оперна співачка Христина Липецька від першої появи на сцені завоювала серця вибагливої публіки. При фотепіановому супроводі Марії Лісовської, вона прекрасно виконала "Спи, дитинко" (сл. П. Карманського, муз. С. Людкевича), "Як давно" (сл. О. Підсухи, муз. Г. Китастого), "Любіть Україну" (сл. В. Сосюри, муз. М. Фоменка). Х. Липецька добре володіє голосом, відома з артистичного виконання, але, вшановуючи Стуса, вона співала з таким щирим надхненням, з такою тонкою експресією, що викликала в публіки спонтанне захоплення.

А далі полинули ніжні звуки бандури з-під пальців і з душі відомого мистця-бандуриста Петра Китастого — диригента церковного хору православної катедри св. Покрови, ветерана Української Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка. Співав він козацькі й стрілецькі пісні: "Ой, у полі сніжок летить" "Ой, впад стрілець у край зруба" та "Як стрільці йшли з України" (в обробці М. Фоменка), дві останні пісні Р. Купчинського, "Стрілецькі могили" (сл. Б. Стельмаха, муз. В. Морозова), у якій П. Китастиий блискуче поєднав спів з мелодеклямацією. Його теплий оксамитний голос, високомистецьке виконання, повне щирости, проникали в саму душу.

Вісті з Централу

Екзекутива СУА повідомляє, що перше засідання Головної Управи у цій каденції відбудеться 10 — 11 листопада 1990 р. Присутність усіх членок Головної Управи обов'язкова.

ВІТАЄМО НОВИЙ ВІДДІЛ

У березні ц.р. в Окрузі Нью-Йорк засновано новий Відділ, який одержав число 25. Головою обрано Марусю Гой. Хрестини Відділу відбулися 10 червня ц.р.

ПРИВІТАННЯ НОВИХ ЧЛЕНОК

Управа і членки 22-го Відділу СУА в Чикаго щиро вітають нових членок: Марію Малецьку та Ольгу Глинську-Демчук.

ВІТАННЯ З НАГОДИ ЮВІЛЕЮ

Сердечно вітаємо нашу членку **Стефанію Чернодольську та мужа Володимира** з 50-літнім ювілеєм їхнього подружжя і з цієї нагоди складаємо **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Членки 82-го Відділу СУА в Нью-Йорку.

Закінчення програми вечора було могутнє: визначний поет Олекса Веретенченко прочитав свій вірш "В сьайві непорушної стіни", співзвучний з усією ідеєю вечора й духом В. Стуса:

Над віками пісня лунко лине,
Не скувати каторгами спів,
Хай живуть поети України,
Переможне плем'я бунтарів!

Доля їм судилася єдина
До вершин довершувати путь.
Може б і померла Україна,
Та поети вмерти не дадуть.

Гарними словами подяки всім учасникам програми закрила вечір Ірина Тарнавська — культурно-освітній референт Окружної Управи. Вона ж була і добрим декоратором сцени та портрета В. Стуса, який завдячуємо А. Лятишевському.

Глибоко зворушена публіка нагородила виконавців бурхливими оплесками і кожного зокрема теплими словами признання й вдячності.

Після вечора Окружна Управа запросила виконавців та гостей до своєї домівки на прийняття, яке приготували членки СУА. Там під великим враженням вечора ще довго говорили, ніхто не спішив додому, перебуваючи в полоні В. Стуса й присвяченої йому програми. Піднесені духом, збагачені культурним надбанням, — всі були вдячні виконавцям за їхню невтомну працю та гарне виконання.

ХРИСТИНА ЮЗИЧ

ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ

У світлу пам'ять бл.п. **Михайла Пуйди**, чоловіка нашої господарської референтки Наталії, дітям потерпілим від нуклеарного вибуху в Чорнобилі, зложили через 43-ій Відділ СУА: **1,000.00 дол.** — Potters Medical Center; **404.00 дол.** — Наталія Пуйда, **100.00 дол.** — Dr. John P. & Maria A. Koren; **по 50.00 дол.** — Український катедральний хор, Лука і Анна Бабії, Іван і Анна Головки; **30.00 дол.** — Михайло і Анна Насевичі зі сином; **по 25.00 дол.** — Jackie Mitcheson, Український національний хор у Філядельфії, Марія Беґа, Михайло і Павлина Дзюбани, Галя Поритко з дітьми; **по 20.00 дол.** — Іван і Перл Білінські, Теодор і Марія Флюнти; **по 10.00 дол.** — Стефанія Григорчук, Ольга Диміцька, Марія Євсєвська, Анастасія Жилава, Кароліна Конрад, Марія Куземська, Анна Максимович, Михайло і Анна Марсі, Оксана Поритко, Людмила Чайківська, Олена Шиприкевич; **по 5.00 дол.** — Марія Данилів, Стефанія Кебуз, Ольга Лукасевич, Анна Суха, Марія Угорчак, Ліза Чепіль, Леся Яцкевич; **по 3.00 дол.** — Ніна Карпинич, Іванна Осідач. **Разом 2,000.00 дол. Управа і членки 43-го Відділу СУА.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Марії Свистун з Отаві**, на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля зложили: **по 100.00 дол.:** — д-р Л. і Й. Оден, д-р Богданна Свистун, SM Makar Landi, Ірина і Роман Свистуни; **по 50.00 дол.** — Оля і Мирон Гнатейки, родина Волинців-Ворнерів; **30.00 дол.** — Skinner Engine Co. — Employee Fund; **25.00 дол.** — Law Office of Huff, Pool & Mahoney, Ірена і Богдан Чайківські, Ляріса і Зенон Шпони; **по 20.00 дол.** — Марія Бакалець, Сальвіна Іваницька, Дарія і Богдан Копатано, Тетяна Кривуцька, Марія Лозинська, Марія Мартинюк; **по 10.00 дол.** — родина Бихів, Гелен Бобіляк, Оля і Іван Буртики, родина Вірстюків, Дора Гарасимович, родина Дяченків, родина Золондеків, Лідія Ігнат, Гелен і Юрій Кисілевські, Ірина і Микола Лаби, Славка і Микола Лаби, родина Марущаків, С. Марченко, родина Меліків, Оля і Михайло Мочули, Леся і Василь Мочули, Гелен і Петро Наконечні, родина Олешуків, пані Ортинська, З. Петеш, родина Путикевичів, родина Робакозів, родина Рудакевичів, родина Федиків-Свондерів, Вероніка Святєк, родина Слободухів, Дарія і Арест Темницькі, Ольга Фарміґа, Олімпія Хойнацька, родина Хухерів, родина Чабанів, родина Яворських. **Разом: 1,045.00 дол.**

У світлу пам'ять нашої колишньої членки **бл.п. Марійки Лямпкі** пересилаємо вислови глибокого співчуття чоловікові Любкові і родині, а як нев'янучий вінок на її свіжу могилу 11-ий Відділ СУА в Трентоні, Н.Дж., провів збірку на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля, в сумі **400.00 дол.** Пожертви склали: **по 50.00 дол.** — Юрій Джаман, Дарія Кузик, Сергій Павлів; **по 25.00 дол.** — Ольга Джаман, Галя Костюк; **по 20.00 дол.** — Анастасія і Михайло Бойцуни, Софія і Іван Головки, Зенон Городиський, Ольга Дубик, Люба Мриглоцька, Емілія Панасюк, Уляна і Юрій Тарнавські; **15.00 дол.** — Юстина Надраґа; **по 10.00 дол.** — Ярослава Лабка, Софія Лотоцька, Оксана і Іван Микитини, Анна і Сильвестер Петриняки; **5.00 дол.** — Стефа Гупаловська. Пересилаємо 10.00 дол. на "Пресовий Фонд" "Нашого Життя". **Емілія Панасюк**, голова 11-го Відділу СУА.

28 травня ц.р. відійшла у вічність моя дружина, членка 22-го Відділу СУА в Чикаґо бл.п. **Романа з дому Блащук**. З по-

жертв замість квітів в її пам'ять пересилаю **200.00 дол.** на Фонд Дітям Чорнобиля і **100.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". **Мгр. Роман Дмитерко.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Галини Стеців з дому Струк-Тонконіг**, основниці та доволітньої членки 107-го Відділу в Сан Хозе, Кал., складаю 100.00 дол. на Фонд Допомоги Дітям — жертвам Чорнобиля. Чоловікові, інж. Богданові та дітям Оленці і Олегові висловлюю глибоке співчуття. **Тарас Мстислав Лукач.**

У світлу пам'ять **д-ра Мирона Долинюка**, сина моєї шкільної товаришки Люби, який упокоївся 24-го лютого 1990 р. в Чикаґо на 39-му році життя, пересилаю 50.00 дол. на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля, а родині покійного складаю щире співчуття. **Ольга Процик**, 63-й Відділ СУА в Дітроїті.

Замість квітів на могилу **бл.п. д-ра Петра Харука**, батька нашої синові, складаємо 50.00 дол. через 74-ий Відділ СУА на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля. **Віра і Володимир Ковблянські.**

Замість квітів на свіжу могилу дорогого приятеля **бл.п. д-ра Петра Харука**, складаю 50.00 дол. на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля через 74-ий Відділ СУА. **Марія Дорожинська.**

В пам'ять нашої дорогої і незабутньої Мами, **бл.п. Ірини Грушкевич**, складаємо 40.00 дол. на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля. **Ярослав і Марта Грушкевичі.**

В пам'ять **бл.п. Лени Павлюк-Балоцької**, сестри нашої дорогої приятельки Ярослави Гапій, складаємо 25.00 дол. на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля. Родині висловлюємо наші щирі співчуття. **Марія і Мирон Кузьми**, Венес, Флорида

Замість квітів на могилу **бл.п. Ярослава Дячуна**, брата моєї шкільної товаришки Влодзі Тарашук, складаємо через 71-ий Відділ СУА 20.00 дол. на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля, а Влодзі і доням висловлюємо сердечні співчуття. **Стефанія і Іван Цьолки.**

Замість квітів на свіжу могилу **св.п. Марії Свистун** складаю через СУА 20.00 дол. на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля. **Люба з Рекшинських Федун.**

ПОДЯКА

Складаю щире подяку за висловлені співчуття особисто, телефонічно чи листовно та щедрі датки на розбудову Українського Музею в Нью-Йорку, замість квітів на могилу **бл.п. брата і шваґра Мирона Ганушевського**. Складаємо даток в сумі **50.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя". **Ірина і Мирон Руснаки.**

НЕПРИЙНЯТИЙ ГОНОРАР

В імені нашої доброї членки **Лідії Кий**, Окружна Управа СУА у Філядельфії пересилає **30.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" як неприйняті нею кошти, пов'язані з Окружним з'їздом. Пані Лідії дуже дякуємо за її труд. **Окружна Управа СУА у Філядельфії.**

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

В пам'ять бл.п. **Марії Лямпіки** складаємо на потреби Українського Музею в Нью Йорку **150.00 дол.** Любомир Лампіка, **50.00 дол.** Степан і Оля Ганушевські.

В пам'ять бл.п. д-р **Григорія Явного** складаю 100.00 дол. на потреби Українського Музею в Нью Йорку — **Анна Політило.**

В пам'ять бл.п. **Пристай Бошук** на потреби Українського Музею в Нью Йорку 25.00 дол. складає **Анна Політило.**

В пам'ять св.п. **Михайла Вовкодава** на Український Музей в Нью Йорку 150.00 дол. складають **Стефан і Іванна Рожанковські.**

В пам'ять нашого дорогого мужа, батька і діда бл.п. інж. **Ярослава Кузьмина** в першу річницю його смерті складаю 100.00 дол. **Дарія Кузьмин з родиною.**

Вшановуючи пам'ять д-ра **Григорія Явного**, лікаря та добродія нашої родини складаємо 100.00 дол. на Український Музей. **Дарія і Володимир Семегени.**

В пам'ять бл.п. д-ра **Григорія Явного** на потреби Українського Музею 50.00 дол. складає **Марта Кордуба-Бедрій.**

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Люби Бурбело** на Український Музей складають д-р **Іван Дідюк** 25.00 дол., д-р **Михайло Яцух** 50.00 дол.

В пам'ять незабутнього мужа сл.п. **Осипа Зеновія Стефанишина** на Український Музей зложила 50.00 дол. **Марія Стефанишин.**

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. д-ра **Григорія Явного** на потреби Українського Музею складаємо 40.00 дол. д-р **Мирон і Люїза Сатурські.**

У світлу пам'ять найдорожчого, незабутнього мужа бл.п. інж.-архітекта **Ореста Гладкого** складаю 1,000.00 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею, **Марія Когутяк Гладка.**

У світлу пам'ять дорогої нам бл.п. **Галі Стеців (ур. Струк)**, з Пало Альто, Ка. складаємо на Український Музей 50.00 дол. **Олена і Володимир Шиприкевичі, Філядельфія**

У світлу пам'ять моєї дорогої куми, бл.п. **Галі Стеців** з Пало Альто, Кал., складаю на Український Музей на фонд закупів музейних експонатів 100.00 дол. **Марта Шиприкевич, Філядельфія.**

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. д-р **Григорія Явного** складаємо 50.00 дол. на потреби Українського музею, а родині Покійного висловлюємо глибоке співчуття **Катря і Володимир Воловодюки.**

В пам'ять св.п. **Стефанії Чайковської** на потреби Українського Музею 30.00 складають **Уляна і Михайло Поза.**

В пам'ять св.п. **Дарії Камінської** складаємо 25.00 дол. на Український Музей, а родині Покійної висловлюємо щирі співчуття **Оля і Ярослав Городецькі.**

Замість квітів на свіжу могилу св.п. **Дарії Камінської** 25.00 дол. складаю на Український Музей, а Родині висловлюю щире співчуття. **Оксана Ленець.**

В пам'ять бл.п. дорогої тети **Анни Смолинської** складаємо 50.00 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею. **Ярослава і Роман Ракочі.**

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Анни Смоленської**, незабутньої тети нашої мами, на Будівельний Фонд Українського Музею складаємо 50.00 дол. **Арета Крушельницька і Роман Ракочі мол. з родинами.**

В пам'ять незабутніх родичів св.п. **Ніни і проф. д-ра Григора Лужницьких** складаємо на Український Музей 200.00 дол. **Христя Кульчицька з родиною і О. Лужницький з родиною**

У пам'ять св.п. д-ра **Григорія Явного** на Український Музей в Нью Йорку зложили 1,020.00 дол. в тому: **по 100.00 дол.** — Марта і інж. Евстахій Яроші, Софія Андрушків, Христина і д-р Микола Баранецькі, Христина і генерал Микола Кравціви, Ольга і інж. Ярослав Чипаки; **60.00 дол.** — Ірена і Юрій Хухри; **по 50.00 дол.** — о. Володимир Фіголь, Михайло Дребич, Євгенія і Юрій Клюфаси, Світлана і Роман Андрушківи, Раїса і Микола Руденки; **30.00 дол.** — Клюб медсестер шпиталю Вест Гадсон у Керні; **по 25.00 ол.** — Надія і Роман Канюки, Геновефа і Григорій Жеребняки, Анна Деметро і Василь Семків, Естела Раен, Надія і Ярослав Пастушенки, Оля і Михайло Мочули.

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

по 200.00 дол. — Юнайтед Технолоджіс дорівнюючи пожертву Анни Гомік, Богдан і Ірена Чайківські.

по 150.00 дол. — д-р Стефан і Тамара Тимківи, д-р Володимир і Дарія Гойдиші, Осип Гуцаль.

по 100.00 дол. — Олена Карпак, Александер і Софія Скопи, Ольга Баранецька, Український Клуб із Кансас Сіті. **90.00 дол.** — Марія Цісик.

75.00 дол. — Люба Артимишин.

по 50.00 дол. — Марія Савицька, Яр. і Галина Оберішини, Василь і Марта Андрюки, панство Євген Біддле, Пфізер Інк. дорівнюючи пожертву Івана Гулича, Марія Даниш.

по 25.00 дол. — Іванка Яремко, Александер Кузишин, Анна Федорак, Зиновій і Оксана Яримовичі, д-р Роман і Марія Марківи, Богдан і Оксана Богославці.

по 15.00 дол. — Наталія Масюк, Богдан Лівчак, Володимир Черевко, П. Мегик.

по 10.00 дол. — Ірина Кашубинська, Андрій Шубяк, Ігор Й. Пахолюк, Антін Шубак, Володимира Левицька, Марія Кузма, Стефанія Слюзар, Лариса Журавель, Богдан і Ізидора Боярські, Петро Бард, Володимир Барагура, Микола Цимбалістий, Євгенія Рубчак, Наталія Пеленська, Микола Кунцьо, Стефанія Обрушак.

по 5.00 дол. — Оксана Колесніченко, В. Данилів.

2.00 дол. — Катерина Коч.

Щиро дякую панові Богданові Чаплі за поміч і поради в похоронних відправах за мою маму **бл.п. Мокрину Мазяр.** З вдячності складаю 100.00 дол. на Український Музей. **Володимир Мазяр.**

Замість квітів на свіжу могилу **сл.п. інженера Ярослава Кузьмина**, мужа нашої членки Дарії Кузьмин, **членки 33-го Відділу СУА** зложили **196.00 дол.** на Фонд Медичної Допомоги, рівночасно п. Дарії та її родині складають глибокі співчуття. **Управа та членки 33-го Відділу.**

НАШИМ ДІТЯМ

ЮРА ШКРУМЕЛЯК

СЛОВО УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ

Photo: M.M.

Хто ти, хлопчику маленький?
Син я України-Неньки!
Українцем я зовуся
Й тою назвою горджуся!

А по чім тебе пізнати?
По українському звичаю.
В мене вдача щира й сміла,
І відвага духа й тіла,
І душа моя здорова,
Українська в мене мова.

А скажи, де край твій рідний?
Там де неба круг погідний,
Там де сонце сяє ясне,
Де квітки ростуть прекрасні,
Де лани, степи безкраї,
Де орел буйний літає,
Де Карпат вершки високі,
Де потоків дна глибокі;
Де Дністер і хвилі Прута,
Де Дніпро, старий Слвута;

Де високі могили,
Що в них голови зложили
Мої предки в лютім бою
За Україну любу свою.

Як допоможеш своєму краю?
Пильно вчитись обіцяю,
Щоб свої мене любили,
А чужі щоби цінили,
Щоб про мій народ питали,
Україну шанували.
Чи при праці, чи в забаві
Все послужу рідній справі.
Ані грошей, ані труду
Жалувати я не буду,
Щоб народові України
Встати я поміг з руїни, —
Все зумію перенести
Для України слави й чести.
Господа буду бламати,
Щоб нам дав добра діждати!

БУКВАР

Купи мені, матусенько,
Книжечку чудову,
Щоби краще я пізнала
Мою рідну мову.

Я ту книжечку в крамниці
Вчора оглядала
І сама вже слово "мама"
Голосно читала.

Там малюночки цікаві —
Пишні, кольорові,
"Буквар" зветься ота книжка
В нашій рідній мові.

На Україні проживає
Сестричка Маруся,
Хочу я їй написати
Про те, що я вчуся.

Як лиш тільки я навчуся
З книжечки читати,
Тоді буду до Марусі
Я листи писати.

МАЛЕНЬКА ШКОЛА

Мама цілий день складала і пакувала речі та забавки. Діти зі сльозами на очах прощали кожний камінчик над озером, кожний кущик в зеленому лісі та всі улюблені місця забав. Ваканції так швидко проминули і прийшов час, коли треба було повертатися до міста. Завтра приїде татко, щоб забрати їх додому. Марко й Уляна підуть до школи, мама почне свою працю, а мала Ірка знову залишиться з бабунею вдома. Бабуня добра, завжди попестить, розкаже цікаву казку, але бавитися чи побігати не буде з ким.

У хаті було тихо: бабуня вишивала, а Ірка тужливо пестила свого приятеля котика Міка, якого недавно дістала від татка. Думка про те, що вона буде робити сьогодні, не давала їй спокою. У неї буде маленька школа!

За хвилину у вітальні вже стояли маленькі кріселка й лавочки, на яких спокійно сиділи Ірчині ляльки, паяц і ведмедики. Ірка зробила з паперу маленькі зошити і встромила в них олівці. Почалася наука. На маленькій табличці, що купила їй мама, написала великі букви А, Б і В. Ляльки сиділи тихо і спокійно гляділи на свою вчительку. Найбільше клопоту було з котиком Міком, бо він ніяк не хотів тихо сидіти на подушечці, яку приготувала йому Ірка. Міко лише хвилину оглядав дуже гарний зошит, який подарувала йому Ірка, а потім порвав його на кусочки і пробував з'їсти. Його поведінка розсердила вчительку, але вона довго не могла гніватися на свого маленького приятеля і ніжно пригорнула його до себе.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

5 лютого ц.р. на 64-му році життя відійшла у вічність бл. п. **Наталія Квасній з дому Твердушка**, довголітня членка 35-го Відділу в Озон Парк, Н.Й.

Наталія була відданою членкою, завжди брала участь у різних ділянках нашої праці. Дуже багато працювала

при референтурах господарчій та суспільної опіки. Була також активною і в інших громадських організаціях.

Покійна залишила в смутку мужа Василя, дочку Ольгу, внуків та родину в Україні, а також сестер-союзянок.

Спи, дорога Наталю, нехай американська земля буде Тобі легкою!

Членки 35-го Відділу

У лютому ц.р. ми попрощали довголітню працювиту і жертвенну членку 33-го Відділу СУА **Ольгу Фік, з дому Шараневич**. Ольга народилася в родині о. Михайла й Софії з Любінецьких Шараневичів. Її батько о. Михайло Шараневич був парохом у селі Поручин біля Бережан. Ольга виросла в численному гурті братів та сестер. Закінчила учительський семінар у Бе-

режанах. Перед другим приходом радянської влади виїхала з братами та сестрою до Австрії, а опісля до Америки і поселилася в Чикаго. Там одружилася з інж. Фіком. Згодом подружжя переїхало до Клівленду. Покійна тяжко переживала розлуку з батьками та сестрами, які залишилися в Україні, й помагала їм чим могла.

У Клівленді стала членкою 33-го Відділу СУА та довгі роки працювала з посвятою в референтурах суспільної опіки та господарській. В останніх роках свого життя Ольга, через важку недугу, не могла виходити з дому. Нею опікувався дуже дбайливо її чоловік інж. Фік. Хоч немічна, цікавилася працею Відділу та громадськими подіями.

З великим смутком провели її в останню дорогу приятелі, союзянки та знайомі. Союзянки вложили в її домовину грудку землі з України. Вічна їй пам'ять!

Членки 33-го Відділу СУА

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

В світлу пам'ять **бл.п. Романи Дмитерко**, членки 22-го Відділу СУА в Чикаго, складаємо **240.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а мужеві м'рові Романові і родині покійної висловлюємо щирі співчуття. **по 25.00 дол.** — 22-ий Відділ СУА в Чикаго, Ліна Басюк, Ольга Мартинюк, Дарія Менцінська; **20.00 дол.** — Надія Дзидзан; **по 10.00 дол.** — Ольга Гаврилук, Галина Гординська, Іванна Горчинська, Ольга Заброська, Люся Самбірська, Дора Сасик, Стефанія Самбірська, Стефанія Форович, Люба Шеремета, Галя Янчишин; **по 5.00 дол.** — Іванна Городиська, Катя Ілюк, Олена Матвішин, Марія Семянчук, Естасія Струтинська, Валя Цурковська.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Василя Оленського**, покійного мужа членки 119-го Відділу Роми Оленської, складаємо на Пресовий Фонд "Нашого Життя" **25.00 дол.** — 119-ий Відділ СУА; **по 20.00 дол.** — Анна Варчак, Ірена Гнатів, Олександра Крумшин, Ірена Моцюк; **по 10.00 дол.** — Марія Борковська, Ольга Женецька, Ольга Кулинич, Ольга Руденська. Разом: **155.00 дол.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Михайла Мрочка**, батька нашої членки Марії Глушок, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а родині покійного висловлюємо глибокі співчуття, — **членки 19-го Відділу СУА**, Трентон.

Замість квітів на могилу **бл.п. Марійки Гординської** пересилаю **20.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" — **Ольга Вареля**.

В світлу пам'ять **бл.п. Юліани Ратич**, доні моєї приятельки молодих літ, складаю **100.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" — **Люба Семків**.

У світлу пам'ять **бл.п. Дарії Камінської** складаємо **30.00**

дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а шановній родині висловлюємо щирі співчуття — **Еміліян і Ліна Басюки**.

В пам'ять **бл.п. Слави Ласійчук** складаю **25.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" — **Мирослава Залуцька**.

У світлу пам'ять **бл.п. Ярослава Дячуна** складаємо **20.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а дружині Анні висловлюємо наші глибокі співчуття — **Надія і Петро Дзидзани**.

В пам'ять дорогої **Соні Питляр** складаю **20.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а опечаленій родині пересилаю мої найщиріші співчуття — **Стася Романишин**.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Аркадія Трачука** складаю **10.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя", дружині Олі щирі співчуття — **Наталка Дума**.

ПОЖЕРТВИ З РІЗНИХ НАГОД

Гонорар за матеріяли до сторінки "Нашим дітям" в сумі **40.00 дол.** Оля Гаєцька передає на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

Гонорар в сумі **15.00 дол.** за статтю "Писанки" Мирослава Стахів передає на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

Гонорар за статтю "Чи ТВГ має бути у СФУЖО" в сумі **20.00 дол.** Ростислав Хом'як передає на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

Редакція одержала листа з проханням внести спрощення до тексту в посмертній згадці про бл.п. Ірину Вачків-Федів у травневому числі "Нашого Життя".

Місце народження покійної — с. Тисів.

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди а не погляди редакції. Редакція не буде містити невічливих образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає за домовленням тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533-4646.
Адреса: "Our Life", 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Невблаганна смерть знову вирвала з рядів наших союзнок ще одну членку. У неділю, 22 жовтня 1989 року після тяжкої недуги померла членка 89-го Відділу в Кергонксоні, Нью-Йорк, бл. п. **Олександра Яців**.

Народилася Леся 30 березня 1911

року в с. Григорові коло Бучача в родині о. Романа і Євгенії (з дому Заяць) Копистянських. Закінчила гімназію у Бучачі і фармацевтичні студії у Львові. Працювала фармацевткою у Кельцах в Польщі. У 1938 році вийшла заміж за д-ра Романа Яціва, інженера-агронома і лікаря ветеринарії. У подружжя народилася дочка Лідія.

Після виїзду з рідних земель працювала у таборовому шпиталі в Гановері фармацевткою. Приїхавши до Америки, закінчила медично-технічні курси і працювала техніком у лабораторії, керувала хемічним відділом у стейтовому шпиталі в Гаррісбургу в Пенсильванії.

У листопаді 1974 року, переїхавши з чоловіком на оселю Золота Осінь, Олександра вступила до Відділу. Була активною в Контрольній комісії в 1983-1984 рр. та заступницею референтки Суспільної опіки (1985). Постійно відвідувала хворих, возила до крамниць, була зв'язковою у Відділі, завжди допомагала у праці, де була потреба.

Ще 15-річною дівчиною Леся вступила в ряди Марійської дружини і була

активною до кінця свого життя. Проживаючи на оселі Золота Осінь, належала до управи і три роки очолювала її.

У вівторок, 24 жовтня, в похоронному заведенні при відкритій труні прощальне слово виголосила голова Відділу Стефанія Барановська. Вона зазначила, що Покійна, як добра українка-мати і бабця, виховала свою доню і трьох внуків в українському дусі і збереженні української мови та традицій.

На другий день після Служби Божої у церкві Пресвятої Трійці присутні відправили Покійну на місцевий цвинтар, де поховали її біля чоловіка, який помер у 1974 році.

Залишила бл. п. Олександра Яців у смутку дочку Лідію Тарашук, внуків Дану, Катю і Андрія, брата і ближчу та дальшу родину на Україні, в Польщі і в Америці.

На поминальному обіді присутні зібрали 600 дол. на сиротинець у Бразилії, яким Покійна опікувалася.

Ольга Денисенко

Просимо прізвища писати друкованими літерами в обох мовах.

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

Subscription in the United States of America \$20.00, half year \$10.00, single copy \$2.00.
COUNTRIES OTHER THAN U.S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 20.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна... 20.00 дол., піврічна 10.00 дол. Поодиноке число 2.00 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 20.00 американських доларів.

©Copyright 1990 Ukrainian Women's League of America, Inc.

Printed in USA by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011

(201) 772-2166
FAX (201) 772-1963

*Взори Західнього Поділля з околиць Бучача Тернопільської обл. Вишивати чорними та червоними нитками ч. 498. Перша половина XX ст. Колекція та рисунок Ольги Трачук.
Design from Wester Podilia, from Buchach area, region of Ternopil. Embroider with black and red thread #498. First half of XX century. From the collection of Olha Trachuk. Drawing by Olha Trachuk.*